

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fem-utca 5-7. Telefon: 159-430, 259-560

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1968. május 4.

db 1. friss István beszéde

t fe/lk-ju zs la

1968. május 4.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk Friss István akadémikus beszédét, amely szombaton hangzik el, a Marx Károly közgazdaságtudományi egyetemen Marx születésének 150. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen.

e m b a r g o : feloldásig!

Friss István beszéde bevezető részében kiemelte, hogy Marx Károly, akinek 150. születésnapját világszerte megünnepeli a haladó emberiség, különleges helyet foglal el a történelem nagyjai között. Ma, halála után 85 évvel is, részt vesz a történelem formálásában, mert kommunisták tízmilliói tőle tanulják megérteni a világot, az ő nyomán vallják, hirdetik, hogy nem elég magyarázni a világot, azt meg is kell változtatni, ehhez a vezérfonal az ő életművében van. Lenin szavait idézve mutatott rá az előadó: a marxizmus arra kötelezi követőit, hogy minden korban, minden helyzetben kíméletlen kritikával vizsgálják, elemezzék a valóságot, és tárják fel az igazságot, ne hagyják befolyásolni magukat semmiféle elítélletől, semmiféle tekintélytől, korábbi felfogástól, elképzeléstől, tanítástól.

az elmélet is anyagi hatatommá válik, írta Marx, s megállapításának igazságát maga a marxizmus bizonyította, a marxizmus megragadta a tömegeket és anyagi erővé vált; jelentős része volt és van abban, ami az emberek százmillióit mozgatja. A marxizmus elmélet egyebek közt azért vált anyagi erővé, mert a munkássztyában tudatossá tette helyzetét és azt a hivatását, hogy a tőkés társadalom megdöntésével ujjafta társadalmat teremtsen.

/ folyt. köv. /

de

bb 1. /friss istván ... 1. folyt./-lm

a marxi tanítás lényegéről szólva friss istván hangsúlyozta a marxizmus alap gondolatát: minden történelmi korszakban a gazdasági termelés és az ebből szükségképpen fakadó társadalmi tagozódás az alapja a korszak politikai és szellemi történetének; ennek következtében az ősi közös földbirtoklás felbomlása óta a történelem osztályharcok története, kizsákmányolt és kizsákmányoló, elnyomott és elnyomó osztályok között, a társadalmi fejlődés különféle fokain vívott osztályharcoké. most ez a harc olyan fokot ért el, amelyen a kizsákmányolt és elnyomott osztály, a proletariátus nem szabadíthatja fel magát az őt kizsákmányoló és elnyomó osztálytól, a burzsoáziától anélkül, hogy egyszer s mindenkorra meg ne szabadítsa az egész társadalmat a kizsákmányolástól, az elnyomástól, az osztályharcától. az osztályharc döntő fontosságát tanítja marx és engels egész életműve.

marx forradalmi tanításairól szólva mutatott rá friss istván, hogy nem a marxizmus, hanem a marxizmus karikatúrája az az elképzelés, vagy állítás, hogy a kapitalizmus mindenféle fejlődése a munkásosztályt automatikusan és rövid úton forradalmasítja. ezt kéri számon a marxizmus egyes modern cáfolói, pedig marx nem hitegette a munkásosztályt könnyű és gyors győzelmekkel; s az osztályegyháttmüködés, amellyel egyesek ma cáfolgatják a marxizmust, nem volt ismeretlen marxék előtt. ennek bizonyítéka, hogy ma a legfejlettebb tőkés országokban a munkások, a bérből és fizetésből élők nagy része a tőkéséssel együtt - bár korántsem abban a mértékben, mint a tőkésék - haszonélvezője országa világgazdasági helyzetének. ez mit sem változtat a munkásosztály történelmi-forradalmi hivatásán, bár meghosszabbítja az időt a forradalom bekövetkezéséig, ezzel keservesen elnyújtja azoknak az óriási tömegeknek szenvedéseit, amelyek nem haszonélvezői, hanem áldozatai az elnyomó és kizsákmányoló imperialista hatalmaknak.

friss istván beszéde további részében kiemelte, hogy a marxizmus nemcsak a világ megértésének, hanem a világ megváltoztatásának is tudománya. nem abban az értelemben, hogy valamilyen receptet ad a világ megváltoztatására, hanem hogy a munkásosztály számára világossá tette harca feltételeit és ebből következő feladatait. e feladatok között első helyen a munkások önálló politikai pártjának megteremtése áll. ez a gondolat végigvonul marx egész életművén, épp úgy, mint a másik alapvető tanítása a munkásság uralkodó osztállyá válásáról, a proletariátus diktatúrájáról.

/folyt. /

- 2 -

de

bb 1. friss istván ... 2. folyt./-ju

tudományos felfogásából és attól elválaszthatatlan forradalmár mivoltából következett, hogy marx-engels-szel együtt - egész életében szenvedélyes, könyörtelen és fáradhatatlan harcot folytatott a kispolgári baloskodók, a dogmatikusok, és a megalkuvók, az opportunisták ellen. harcot mindazok ellen, - akik engels szavaival élve - az elméletet hiszekegyként tisztelték, s nem vezérfonalat jelentett számukra a cselekvéshez.

friss istván beszéde további részében a marxi tanítás tükrében elemezte a tőkés rendszert megrázkodtató válságokat, s a győzedelmes szocialista forradalmat. ma, amikor a földkerekség jelentős részén már győzött a forradalom, nem kételkedhetünk abban, hogy a forradalom győzni fog a legfejlettebb tőkés országokban is, győzni az egész világon, - hangsúlyozta.

- illúzió volna az várni, hogy a vagyonos osztályok leg- vagyonosabbjai önként fognak lemondani arról a hatalomról, amely az emberiség felének elnyomását és kizsákmányolását biztosítja. a vértáztó terror, erőszak és gyilkolás azonban szükségyszerűen ellenhatást és ellenállást vált ki világszerte. ez az ellenállás mind érezhetőbben és láthatóbban bontakozik ki magukban a vezető tőkés országokban is. ma még csak időről- időre megújuló, néha váratlanul napfényre törő válságok jelzik, hogy a mélyben érik és növekszik ez az ellenállás. mégis egyre több jel mutat arra, hogy a tőkés világban ma uralkodó monopolkapitalista, imperialista rendszer nem örök és nem is szilárd uralom. még gyilkol az amerikai imperializmus vietnamban, még tombol a reakció indonéziában és rhodesiában, a távolkelet, afrika és latin-amerika számos más országában, de ugyanakkor a marxizmus milliókat és számilliókat tanít a világ megértésére, s mozgósítja e milliókat és számilliókat a világ megváltoztatására. /mti/

..-

de

-3-

bb 2. a ,, csillagosok, katonák,, Cannes-ban

1 pr/gk-ju zs bs

1968. május 4.

május 10- 24 között huszonegyedik alkalommal rendezik meg Cannes-ban a nemzetközi filmfesztivált. a mafilm-alkotások közül az idén Jancsó Miklós filmjét, a csillagosok, katonákat hívták meg a rendezők, míg az ugyancsak ez idő alatt megrendezett ,, kritikusok hetén,, Elek Judit alkotása, a ,, meddig él az ember,, vesz részt. /mti/

..-

bb 3. magyar árubemutatók kijevben és Tallinnban - közszükségleti cikkek közvetlen cseréje az ukrán és észt kereskedelemmel

1 sz/lk-ju ie la

1968. május 4.

a magyar kül- és belkereskedelmi szervek az utóbbi időben nemcsak a Szovjetunió központi, ÁSSZ-szövetségi kereskedelmi szerveivel, hanem az egyes köztársaságok intézményeivel, vállalatival is mind szorosabb kapcsolatot igyekeznek kiépíteni. ennek eredménye, hogy nagymértékben bővült az ukrán és az észt köztársaságok és a magyar belkereskedelem közötti árucseréforralom. továbbfejlesztéséért a legutóbbi - ez év februárjában Budapestén aláírt - magyar-szovjet belkereskedelmi árucseréforralmi megállapodás megkötésekor elhatározták, hogy kölcsönös kiállításokon ismertetik meg a választékcserére felajánlott árucikkeiket.

a belkereskedelmi választékcseréforralom lebonyolításával megbízott Konsumex külkereskedelmi vállalat május 6-án nyit meg kijevi árubemutatóját, az ukrán belkereskedelm pedig viszonzásként előreláthatóan júniusban rendez Budapestén szakosított árubemutatót.

az észt szszk már az elmúlt évben sikeres kiállítást rendezett a magyar fővárosban, és ezt viszonyozza a május 16-án Tallinnban megnyíló magyar árubemutató, ahol a Konsumex külkereskedelmi vállalat többek között játékokat, sportszereket, hangszereket, háztartási cikkeket és abc áruházak részére modul üzletberendezést mutat be az észt szakembereknek. mindkét kiállításhoz magyar belkereskedelmi delegáció is utazik, hogy tárgyalásokat folytasson a választékcseré további kiszélesítéséről. /mti/

..-

-4-

de

bb 4. sokféle lehetőség a szaktudás nélkül érettségiző budapesti fiatalok továbbképzésére

1 hi/tr-ju zs bs

1968. május 4.

évről-évre gondot okoz a budapesti munkaügyi szerveknek a szaktudás nélkül érettségizettek sorsa. a fővárosi gimnáziumokban például rövidesen több mint hétezer fiatal fejezi be tanulmányait, s mivel az egyetemi és főiskolai felvételi lehetőségek korlátozottak, többségüknek szakmát kell tanulnia. pályaválasztásuk megkönnyítésére az érettségizettek szakmunkásképzésével foglalkozó iskolákról címjegyzék készült, amely tartalmazza a munkaügyi minisztérium, illetve a különböző szaktárcák felügyelete alatt működő iskolák adatait, s azokat a szakmákat, amelyek közül az érettségizettek választhatnak. a szakmunkásképzésre augusztus 15-ig lehet jelentkezni.

az érettségi után azonnal elhelyezkedő fiataloknak is lehetővé teszik, hogy különböző tanfolyamokon minél előbb megszerezhessék a munkakörükhöz szükséges szaktudást, illetve továbbképezzék magukat. a fővárosi pályaválasztási intézet rövidesen eljuttatja az érdekelteket iskolákhoz a tanfolyami képzésről szóló tájékoztatót. a műszaki rajzoló tanfolyamokat például a kohó és gépipari minisztérium, az építésügyi és városfejlesztési minisztérium, továbbá egyes tervezőintézetek szervezik. a felvételi lehetőségeket az igények szabják meg. a tervek szerint az idén érettségizők közül toborozzák és képezik majd ki a jövő évben a metro szakkadereinek - a forgalmi tiszteknek, a különböző berendezéseket kezelő szakszemélyzetnek, stb. - egy részét is. /mti/

..-

bb 5. a ,, tisztatáj,, köszönti Békéscsabát

1 tf/j-ju zs bs

1968. május 4.

jubileumi eseménysorozattal ünneplik meg májusban Békéscsabán a várossá válás 50. évfordulóját. ez alkalomból a tisztatáj című folyóirat májusi száma 36 oldalt szentel a város köszöntésére. az ünnepi kiadványban Székely Lajos történész ismer-

teti a város újra benépesítése óta eltelt két és fél évszázadot, Szabó Ferenc muzeológus a Békéscsabai VI. vörös hadosztály szervezésének történetét mutatja be. a várossal kapcsolatos tartó írók közül féja Géza, Cseres Tibor, Varga Imre, Déry Endre közreadják visszaemlékezéseiket, riportjaikat, Botyánszky Pál, a KNER-nyomda igazgatója pedig ifjúkori barátjáról, Kulich Gyuláról írt emlékezést. /mti/

..-

-5-

de

bb 6. jól telettek a fácánok és a vadnyulak

1 jf/tr-lm 1e

1968. május 4.

az ideai enyhe tél és a korai kitavaszkodás nagyon kedvezett az apróvadoknak: a szakemberek szerint a vadnyulakat nem tizedelte meg a hideg, az első fiatalok majdnem teljesen megmaradtak és szépen gyarapodik. a kis süldő nyulak bőségesen talál-
nak táplálékot, úgyhogy a vadgazdálkodási szakemberek továbbra is kedvezőnek ítélik meg a helyzetet. bár még nem állították össze a listát, amely majd becslési adatokat tartalmazza a szaporulatról, úgy tartják, hogy az utóbbi öt évben nem volt az ideivel összemérhető nagy szaporulat. jól telet a fácán-
állomány is, amelynek továbbfejlesztésére husz tenyésztelést tartanak fenn az ország különböző vidékein. országosan nyolc-
ezer fácántyukot tartanak számon a tenyészteléseken. ezeken az idén 300 000 tojást várnak, a kikelő fácán-csibéket azután rész-
ben szabadon bocsátják./mti/

..-

bb 7. homokóra a debreceni étteremben

a vid kz/sk-lm ká

1968. május 4.

a debreceni arany bika szálló épületében, a kinizsi sö-
rözőben, amint a vendég helyet foglal, a felszolgáló megindítja az asztalra helyezett homokórát. mire a homokóra lejár, azaz le-
pereg, a vendéget ki kell szolgálnia, mert amennyiben ez nem tör-
ténik meg, a vendég fizetés nélkül, ingyen fogyaszthatja el mind-
azt, amit megrendelt. az első napokban öt vendég takarította meg
ily módon a sörözőben ebédköltségét. a kiszolgálás meggyorsí-
tását szolgáló kezdeményezésnek nagy sikere van a városban./mti/

..-

bb 8. négyszázezer hallgató a pártoktatás különböző tanfolyamain

1 pr/gk-lm zs

1968. május 4.

befejezéshez közeledik a tanév a marxizmus-leninizmus esti egyetemén és a marxizmus-leninizmus esti középfokú iskolán is, ahol - a magas szintű ideológiai képzés iránti megnövekedett érdeklődést bizonyítva - több mint 53 ezren hallgatták az elő-
adásokat. a legnépesebb az idén is az egyetem hároméves általá-
nos tagozata volt, ahol az első évben filozófiát, a másodikban politikai gazdaságtant, a harmadikban pedig magyar és nemzetközi munkásmozgalom-történetet tanulnak.

/folyt.köv./

- 6 -

bb 8. /négyszázezer ... 1. folyt./-lm

sok hallgató - aki már alapos marxista képzettséget szerzett egyéb párt- és állami oktatási formában - a kétéves szakosí-
tott tagozaton gyarapította filozófiai, politikai gazdaságtá-
ni, illetve munkásmozgalom-történeti ismereteit. az év során számos művészeti dolgozó a hároméves művészeti tagozaton ismer-
kedett a marxista esztétikával, a dialektikus és történelmi materializmussal.

a pártoktatás egyéb, szervezett formában az elmúlt év októberében hangzottak el az első előadások, amelyeket csaknem 400 ezren hallgattak. a változatos tematikájú tanfolyamok rész-
vevőinek számát egyébként az elmúlt hónapok során még néhány százezerrel növelték a kötetlen formában tanulók, a különböző előadássorozatok spontán érdeklődői.

a hamarosan véget érő pártoktatási évad statisztikájá-
ból kitiunik, hogy az oktatásban részt vevők között megnőtt a párttagok száma. az arányeltolódás oka, hogy a pártönkivüliek zömét a szakszervezetek vonták be tanfolyamaikra, a korábbi éveknél lényegesen nagyobb részt vállalva a politikai oktatás-
ból.

ebben a tanévben bővült a szervezett, a meghatározott tananyagú tanfolyamok köre. újdonság volt a „közgazdasági alap-
ismeretek, fóruma, amely a gazdasági kérdések iránt érdeklő-
dőkkel ismertette meg a téma legfontosabb tudnivalóit. most in-
dult először a „magyar párttörténet, oktatása is: a párttör-
téneti monográfia megjelent első kötetének ismeretanyagára tá-
maszkodva megynként, illetve budapesten kerületenként egyelőre a jövő évben meginduló oktatás propagandistáit képezték. a már ismert oktatási formában, „a szocializmus építésének kérdéseit, című körben megszűnt az állandó jellegű tematika - a hallgatók változó, többségében társadalompolitikai és erkölcsi kérdések-
kel foglalkoztak. a „gazdaságpolitikai tanfolyamok, ipari és mezőgazdasági tagozatain a múlt évekhez hasonlóan differenciált oktatás folyt, s a hallgatók a népgazdaság e két legfontosabb összetevőjének strukturáját, tervfeladatait, eredményeit tanulmányozták. a nemzetközi események közötti tájékozódáshoz a „világpolitikai és világgazdasági kérdések, című tanfolyam nyújtott segítséget./mti/

..-
- 7 -

bb 9. karambolozott, gázolt az autóbusszos árokfutó

i bc/gk-lm zs

1968. május 4.

Jász Károly, 21 éves kalauz egy este, amikor az 5-ös autóbusszon befejezte szolgálatait, a napi bevétellel nem számolt el, hanem magánál tartotta. A Pécsy-garázs közelében találkozott egy ismerőssel, akinek a jogtalanul magánál tartott pénzből megfizette 200 forint adósságát majd több helyen szórakozott s közben szeszes italt is fogyasztott. Éjszaka visszament a garázsba, s egy autóbusszban aludt. Hajnalban, amikor felébredt, kocsiháznál támadt kedve. Egy autóbusszal el is indult, s a Dózsa György úton hajtott, a Hősök térénel azonban a forgalmat irányító jelzőlámpának, majd egy lámpaoszlopnak ütközött. Jász kiugrott a vezetőfülkéből, elszaladt, s a városligeten át visszament a garázsba. Itt beült egy másik autóbusszba, s nekivágott aszfotnak. A nagy Lajos király útja és a Szugló utca kereszteződésénél a járdaszívet szélén elütött egy asszonyt, de tovább hajtott, mit sem törődve áldozatával, aki súlyosan megsérült. A baleset színelyére figyelmeztetés ellenére sem tért vissza. Végül aszfoton egy rendőr igazoltatta, vérvételre előállította, majd Budapestre szállította.

A központi kerületi bíróság Jász Károlyt három és fél-évi szabadságvesztésre ítélte és három évre eltiltotta a gépjárművezetéstől. /mti/

- . -

- 8 -

ll

bb. 10. meddig terjed a vállalat működési köre, mikor felelős balesetért a sérült dolgozó? - a legfelsőbb bíróság polgári kollégiumának állásfoglalása

i st/gg/le/gy/la

1968. május 4.

Mivel az új munka törvénykönyve és a kapcsolódó rendeletek a munkajogot újra szabályozták, a legfelsőbb bíróság polgári kollégiuma is megvizsgálta több korábbi munkajogi állásfoglalását, a jogszabályok egységes értelmezése és végrehajtása érdekében közzétette, hogy ezek közül melyeket és milyen módosításokkal lehet továbbra is alkalmazni a bírósági eljárásban és hogy melyek váltak túlhatadottakká.

A többi között foglalkozik a vállalatok kártérítési kötelezettségével.

A munka törvénykönyve és a végrehajtási rendelet értelmében a vállalat akkor felelős a dolgozónak a baleset és a foglalkozási megbetegedés okozta kárért, ha az a munkaviszony keretében, a munkaviszonyból folyó kötelezettségek teljesítésével összefüggésben keletkezett, függetlenül attól, hogy ebben vétkes-e a vállalat. Csak akkor mentesül a felelősség alól, ha a balesetet működési körén kívül eső, a foglalkozási megbetegedést pedig a működési körén kívül vagy azon belül eső elháríthatatlan ok, vagy kizárólag a károsult dolgozó magatartása okozta, amit nem lehetett megakadályozni.

A polgári kollégium az említett rendelkezésnek több fogalmát tisztázza. Eszerint a „munkaviszony keretében”, történeti utalás egyrészt azt fejezi ki, hogy ilyenfajta kártérítés csak munkaviszony esetén jár, másrészt azt, hogy a munkaviszony és a károsodás között összefüggésnek kell lennie. Az állásfoglalás szerint a munkavégzéssel összefüggnek annak előkészületei és befejező munkálatai, de ide sorolhatók az üzemi étkezés, a tisztálkodás, vagy például a kiküldetés is. Ide tartoznak a munkával kapcsolatos értekezletek, akár munkaidő alatt, akár előtte, vagy utána kerül rájuk sor. A munkaviszonnyal összefüggő feladatot lát el az a dolgozó is, aki a vállalatra jogszabályilag rótt teendőket végez, például részt vesz a társadalmi bíráskodásban, a munkaügyi döntőbizottság tevékenységében, stb.

Abban a kérdésben, hogy a balesetet előidéző ok mikor esik a vállalat működési körén kívül, minden esetre kiterjedő eligazítást a legfelsőbb bíróság kollégiuma sem tud adni. Ezt esetenként kell megvizsgálni. Általában azonban a vállalat működési köréhez tartoznak a feladatai ellátásával összefüggő anyagok, felszerelések, berendezések és energiák, amelyeknek tulajdonsága, állapota, mozgatója, működése a balesetet okozza.

/folyt. köv./
8.15/gy 4c 93°

- 9 -

bb. 10. / meddig terjed..... 1. folyt./ gy

baleset okozás szempontjából minden olyan személy a vállalat működési körébe számít, akinek a vállalat tehetővé tette a jelenlétét, beleértve például más vállalat ott tartózkodó dolgozóit, hatósági kiküldöttöket, üzletfeleket, látogatókat, stb. a vállalat felelős tehát, ha az ott tartózkodó személyek bármilyen sérülést okoz a munkaviszonyban álló dolgozónak. a működési kör nem korlátozódik a vállalat telephelyére, ide tartozik például a vállalat uton levő gépkocsija is.

előfordulhat, hogy bár a balesetet a vállalat működési körén kívüli ok idézi elő, a felelősség alól mégsem mentesülhet a vállalat, mert a sérülést el tudta volna hátrítani, a villámcsapás például mint természeti erő, kívül esik a vállalat működési körén, adott esetben azonban elvárható, hogy a vállalat az ilyen balesetet villámhárító felszerelésével kiküszöbölje. elháríthatatlannak kell viszont tekinteni a balesetnek minden olyan okát, amelyet a technika, a műszaki lehetőség adott szintje mellett a rendelkezésre álló idő alatt nem lehet megakadályozni.

a jogszabályok értelmében a vállalat mentes a felelősség alól, ha a balesetet a dolgozó kizárólag maga okozta és azt a vállalat nem hátríthatta el. a dolgozó kizárólagos felelősségének vizsgálatakor azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni a munkahely káros hatásait, a munka végzésének sajátos körülményeit, ha a balesetet a dolgozó vigyázatlansága, figyelmetlensége, ügyetlensége, a technológiai előírások, óvrendszabályok megszegése, vagy rosszullet okozta, nem jelenti feltétlenül azt, hogy a balesetnek ezek voltak a kizárólagos okai. sokszor előfordul, hogy a dolgozót hirtelen éri valamilyen behatás, ilyenkor a figyelem elterelődésének, a nem kellő körültekintésnek, egyben a balesetnek is ez az oka. ha a vállalat tud arról, hogy a dolgozó a technológiai előírásokat, az óvrendszabályokat nem tartja meg, de ellenőrzéskor a megfelelő intézkedéseket elmulasztja, vagy eltűri, hogy a dolgozó a munkát az előírások megszegésével végezze, sőt esetleg ezt el is várja tőle, akkor nem lehet szó arról, hogy a balesetet kizárólag a dolgozó elháríthatatlan magatartása okozta, tehát a felelősség alól a vállalat nem mentesülhet./mti/

bb. 14. denevértanya 50 lakóval

vid-cs/tné/ká/gy/La

1968. május 4.

a magashakony tetején, az ugodi erdősség sűrűjében a minap különös meglepetés érte a favágókat. egy öreg odvas bükkfal törzsében zsufolt denevértanyára bukkantak. a nappali fényességtől megzavart éjjeli állatok olyan lassan menekültek, hogy könnyűszerrel megszámlálhatták őket: kerekén 50 odulakó vált hajléktalanná a fa kivágásával./mti/

9.17/11.4. 930

- 10 -

bb. 11. őzek, a „madár-szállóban”,

vid-cs/sk/ká/gy/La

1968. május 4.

a kis-balaton háborítatlan rezervátumában a különféle vízimadarak seregein kívül erdei vadfélék is tanyái ütöttek. a nádas és a hozzátartozó nagykiterjedésű berek, a természetvédelmi őrcök megfigyelései szerint, kedvenc tartózkodási helye az őzeknek. a diási szigeten régebben vaddisznók is feltűntek, de - valószínűleg a kelet mennyiségű és választékú étel hiánya miatt - nem maradtak meg ezen a vidéken. az őzek azonban valóságos „élvezik”, a rezervátum nyugalmát, a berekben élő és a védett területre rendszeresen bejáró őzek száma, becslések szerint, meghaladja a 300-at. a kis-balaton környéki őzek - bár rendkívül szépen fejlettek, arányosak - általában gyenge, kifogásolható minőségű trófeát növesztenek./mti/

bb. 12. vegyszer-, „köddel”, a cserebogarak ellen

1 jf/tr/ie/gy/La

1968. május 4.

bár a cserebogár csak három évenként rajzik ki és a következő periódus jövőre esik, de a cserebogárnak van egy fajtája, amely egy évvel korábban „startol”, tehát éppen az idei tavaszon lehet számítani inváziójára.

a növényvédelmi szakemberek az erdők, fák megtisztítására az idén először próbálkoztak az aerosolos-megoldással - azzal a módszerrel, amikor köddé porlasztják el az irtó-szert. a csehszlovák metathion-anyagot permetezték ki erre a célra, szovjet típusú géppel. a vegyi- „köddel”, a csendes, szélmentes éjszakai órákban fejlesztették a veszélyeztetett erdőkben, elsősorban a heves megyei területeken. a növényvédelmi munka idején sűrű, szinte áthatolhatatlan köd ült meg az erdőkben, ahol nem egészen három óra alatt elpusztultak a bogarak.

az aerosolos-megoldás - mint megállapították - 30 százalékkal olcsóbb a hagyományos módszernél. jövőre - amikor majd tömegesen rajzik ki a kártevő -, az ideai tapasztalatokat használják fel a várható bogárinvázió megfékezésére./mti/

4. 930

- 11 -

bb. 13. magnélküli görögdinnye

vid-cs/sk/ká/gy/La

1968. május 4.

Uj görögdinnye fajták kerültek a köztermesztésbe. a választék a duna-tisza közli mezőgazdasági kísérleti intézetben előállított kecskeméti vörös húsú, kecskeméti heterózis és a magnélküli görögdinnyével bővült. az igényeknek megfelelően az új hibridek garantáltan jó minőségű, s általában kisgyümölcsű; termést adnak. a legnagyobb sikert a kecskeméti heteróizistól várják. termése egyenletes - ugynevezett „frízidén”, dinnye - héja vékony, világoszöld, mézédés „hús”, vérvörös. az idén először termesztik nagylizemben a magnélküli görögdinnyét is, az egyéb fajtáknál igényesebb növény termesztéséhez „receptet”, is mellékeltek a kutatók.

az új fajtákból az idén 720 holdat ültetnek be a dunamenti és a tiszántúli termelőszövetkezetek, állami gazdaságok. ezen belül mintegy 80 holdon kap helyet a magnélküli változat. /mti/

bb. 15. újból megalakították a szarvasi „világosság”, dalkört

vid-fm/sk/gy/La

1968. május 4.

a harmincas években országos híri vegyeskórus működött szarvason. a „világosság”, dalkör és szavalókórus bátor, harcoszellemei műsorokkal szórakoztatta a környék lakóit. a kórus művészeti vezetője, ruzicskay györgy festőművész válogatta ki az előadásra kerülő forradalmi dalokat, verseket, sőt maga is írt műsort a kórus számára. a szarvasi „világosság”, dalkör és szavalókórus működését betiltották a horthy-rendszer urai.

a híres szarvasi „világosság”, dalkört az egykori - ma már 60-70 éves - tagokból újra létrehozták szarvason - fenyvesi andrásnak, a szarvasi zeneiskola tanárának vezetésével. a dalkör felett a háziipari szövetkezet vállalt védnökséget. /mti/

9.30/11

- 12 -

Hu

bb. 16. intézkedések balatonfüzfőn a levegőszennyeződés megakadályozására

c vid kz/sk/ká/11 La

1968. május 5.

Évek óta foglalkoztatja a közvéleményt az a körülmény, hogy a balatoni üdülők közé ékelte fűzfői nitrokémiai ipartelepek gyárkomplexuma rendkívül kellemetlen levegő és víz szennyeződést okoz. a környéken a bor, a gyümölcs, a gabona, s általában az összes mezőgazdasági termékek kellemetlen ízt kapnak a sajátos fűzfői „illattól”.

Milyen intézkedéseket tett és szándékozik tenni a gyár a levegő szennyeződés megakadályozására, illetve a szennyvíztisztítás megoldására? - tette fel a kérdést az mti munkatársa Werner Gyulának, a fűzfői nitrokémiai ipartelepek igazgatójának.

- a ránk háruló felelősséggel - mondotta többek között az igazgató - tisztában vagyunk. esztendőkkel ezelőtt részletes programot dolgoztunk ki a probléma megoldására. külön kutatócsoport vizsgálta, hogy a gyártás folyamán milyen szennyező anyagok, mekkora mennyiségben jelentkeznek, milyen úton jutnak ki az üzemből, s mekkora távolságban észlelhető a hatásuk. az így kapott adatok birtokában egyrésztől felülvizsgáltuk gyártástechnológiánkat, másrésztől kísérleti szennyvízvizsgáló laboratóriumot hoztunk létre, s ennek fenntartására hárommillió forintot költünk évente. a nagy költség mégis hozta az eredményt, a technológiai vizsgálatokból kiderült, hogy különböző műszaki változtatásokkal és ésszerűsítésekkel a szennyező anyagok sok esetben tetemesen csökkenthetők. a dikonirt gyártása során például - gázmosó-rendszer közbeiktatásával - máris sikerült kivonnunk azokat a szennyező anyagokat, amelyek a legtöbb panaszra adtak okot. megvalósítottuk az ésszerű üzemi vízgazdálkodás egyik feltételét, a különböző jellegű vizek körforgását, illetve többszöri felhasználását. ezzel végül is olyan töménységű szennyvizet jutunk, amelynek már a kémiai tisztítása is kifizetődött. ebben a folyamatban sikerült a leginkább mérgező hatású anyagok leválasztása, még közelebbről: a kémiai tisztítás után visszamaradó víz már minden különösebb nehézség nélkül tisztítható biológiai módszerekkel is.

az említett szennyvízlaboratóriumban összeállítottak egy olyan „eleven iszapot”, amely „hozzászokott”, a gyár szennyvizében lévő mérgező anyagokhoz és azokat kémiaiilag hatástalan vegyületekké alakítja át.

/folyt.köv./

I. első

9.20/11

Hu

- 13 -

bb. 16./ intézkedések folyt./ 11

az „eleven iszapban„ lévő baktériumok táptáplására, öleletes módon a gyárhoz tartozó lakótelep háztartási szennyvizét használják fel, s így egyben ezek tisztítása is megoldódott.

az eddigi kísérletek összesített eredményei alapján féltü- zemi biológiai tisztító berendezés építése kezdődött meg ezek- ben a napokban. a 13 millió forintos beruházási költséggel fél- épült tisztító napi kapacitása 2000 köbméter lesz. ha üzemelte- tés tapasztalatai kedvezőek lesznek, 1970-ben megépül a gyár összes szennyvízeinek biológiai tisztítására alkalmas hatalmas berendezés is, s ezzel a közvéleményt érthető módon foglalkoz- tató probléma megoldódik./mti/

bb. 18. vasárnap kezdődnek az alba regi napok

vid fm/sk/ká/11 la

1968. május 5.

május 5-én - vasárnap - székesfehérvárott ünnepi tanács- ülésel megkezdődnek az idei alba regi napok. a gazdag program több mint ötven kulturális, tudományos és sporteseményt tar- talmaz.

az ókori feliratokkal foglalkozó epigráfiai kongresszuson neves külföldi kutatók is részt vesznek. nagy az érdeklődés a történelmi multu városok építészetével foglalkozó tanácsko- zás iránt is.

az alba regia napok keretében konferenciát tartanak a történészek, a pedagógusok, a híradástechnikusok, a népműve- lők és a szociográfusok is.

a kulturális program kiemelkedő eseménye lesz a nemzetközi jazz-fesztivál, amelyen hazai, továbbá bolgár, lengyel, szovjet, angol, francia, holland, nyugatnémet és argentin zenekarok lép- nek majd színpadra.

az istván király muzeumban megnyílik bencze lászló festő- művész tárlata, a csók képtárban pedig bokros birman dezső szobrait állítják ki./mti/

.-.

- 14 -

9.25/11

194

bb. 17. közuti felüljáró épül cegléden

vid-kz/sk/ká/gy/la

1968. május 4.

harminc millió forintos költséggel közuti felüljáró épül cegléd belterületén, a vasútállomás közelében. a jászberény felé haladó nagyforgalmu utat ugyanis jelenleg minden órában mintegy 40 percig elzárják a vasuti sorompók, s ez a helyzet a következőkben csak romlik. a csaknem 100 méter hosszú, négy- nyitásos vasbeton hid, hazánkban eddig nem alkalmazott eljárás- sal, úgynevezett egyoldali feszítéssel készült. az építkezést úgy tervezik, hogy ne zavarja a vonatok közlekedését. a ceglédi felüljárót a jövő év májusában adják át rendeltetésének./mti/

bb. 19. új képzőművészeti alkotóház épül a mártélyi tisz-parton

vid-fm/sk/ká/gy/la

1968. május 4.

a hódmezővásárhelyi művésztelep új alkotóházat kap a kép- zőművészek régi kedvelt tartózkodási helyén, a mártély melletti tisz-parton. rácz györgy építőművész tervei alapján - jelleg- zetes alföldi falusi építészeti stílusban - előreláthatóan még az idén elkészítik az új épületet, amely a folyó áradásai miatt megrongálódott és lebontott régi alkotóház helyére kerül. beton- lábakon áll majd az új létesítmény, s így magasabban lesz, mint a folyó eddigi legnagyobb vízszintje. öt „lakosztályt„ rendez- nek be, amelyeket egy-egy turnusban tizen vehetnek igénybe. a művészek a szobákhoz tartozó teraszokon, s a környéken, a sza- badban is dolgozhatnak. de közös nagy műterem is készül számukra. az új alkotóházban külön társalgót és napozót is berendeznek. az építkezésre a hódmezővásárhelyi tanács és a képzőművészeti alap együttesen egymillió forintot költ./mti/

bb. 20. szörpüzem gyöngyösön

vid-cs/tné/ká/gy/bs

1968. május 4.

gyöngyös új üzemmel gazdagodott: az erdei termékeket fel- dolgozó és értékesítő vállalat - egymillió forintos költséggel - korszerű telephelyet alakított ki a mátra „fővárosában„. fő- leg vadgyümölcsök tárolására és feldolgozására rendezked- tek be. itt gyűjtik össze a mátra gazdag termését, ugyanakkor ellátják a környékbeli üdülőket erdei gyümölcsből: somból, kökényből, vadkörteből és málnából készített, palackozott ivó- lével. tervbe vették gombafélék előtartósítását és különleges csomagolását is./mti/

- 15 -

9.45/11

194

bb. 20. „munkanélküli,, bányamentők

vid-kz/sk/ká/gy/la

1968. május 4.

egyetlen egyszer riasztották még csak ebben az évben bányatűz megfékezésére a tatabányai bányamentőket. a bányákban felszerelt műszerek, automatikák megjavították a földalatti munkahelyek biztonságát, gyorsabbá, könnyebbé tették a mentők munkáját. kitűnően bevált például az a különleges gázélemező berendezés, amely már akkor figyelmezteti a mentőket a veszélyre, amikor a tűz keletkezésének még csak az előjelei alakultak ki. valamennyi bányát felszerelték gázvizsgáló szondákkal. ezek a megközelíthetetlen, szűk helyeken a közetrétegek közötti törésekben is folyamatosan ellenőrzik a bányalevegő összetételét. tavaly még 32, a korábbi években ennél is több bányatűz volt tatabányán. az „okos,, műszerek segítségével ma már a régebben legtűzveszélyesebbnek tartott aknáknak is nyugodtan termelnek./mti/

bb. 21. termelészövetkezetek a lakosság szolgálatában - hatszáz szolgáltató és segédüzemág a csongrád megyei közös gazdaságokban

vid-cs/tné/ká/gy/la

1968. május 4.

csongrád megye közös gazdaságai olyan feldolgozó, szolgáltató és segédüzemágakat hoztak létre, szám szerint mintegy hatszázat, amelyek főleg a helyi lakosság igényeit elégítik ki. makón, a józsef attila tsz szerepet vállalt a város vízellátási problémáinak megoldásában, szerelő brigádok alakított. csanádalberti községben a kossuth tsz szobafestő és vilánszerelő szakipari brigádok hozott létre. szőregen gumijavító műhelyt működtet a helyi tsz. algyőn a homokbányával és téglagyárral rendelkező napsugár termelészövetkezet építőanyagot segíti a magánépítkezéseket is. tiszaszigeten a buzakalász tsz olyan szervíz üzemet hozott létre, ahol nemcsak közúti járműket szolgálnak ki, hanem magánszemélygépkocsik, motorkerékpárok gyorsjavítását is vállalják. a csongrád megyei termelészövetkezetekben a szolgáltató, feldolgozó és melléküzemágak bevétele az idén - becslések szerint meghaladja a 80 millió forintot. /mti/

9.55/g

- 16 -

102

bb. 22. kétszer annyi nyulat az ólakban, mint a mezőkön - megalapozták baranya nagyüzemi nyulatenyésztését

vid-cs/tné/ká/gy/la

1968. május 4.

baranya „nyulas megyévé,, alakult az utóbbi évek során: ma már körülbelül kétszer annyi nyulat nevelnek az ólakban, mint amennyi a mezőkön él. a nyulattartás tehát fontos állattenyésztési ágazattá lépett elő, ami a kitűnő exportlehetőségekkel függ össze. ez évben 70 ezer nyulat értékesít baranya, s ebből hatvanazret exportálnak. a törekvés az, hogy 1970-re százezres házinyul állományt alakítsanak ki. a háztáji gazdaságtól mindinkább a mezőgazdasági nagyüzemek veszik át a tenyésztést. a megye „nyulközpontja,, az egerági termelészövetkezet, amely a törzsilomány kialakítása végett az ndk-ból 80 nagyüzest, hollandiából pedig 120 új-zélandi tenyésznyulat hozatott. ez a gazdaság látja el szaporításra alkalmas állatokat a nyulatenyésztőket, s egyidejűleg ketrecgyártó üzemet is létesített. a közös és a háztáji gazdaságok közötti együttműködés ugyancsak jól indult. a szövetkezet szerzi be a tenyésznyulakat és készítteti el a szükséges felszereléseket, majd kiadja a tagoknak, elsősorban a nyugdíjasoknak. a felnevelt nyulakat azután a közös gazdaság közvetítésével értékesítik s így élő nyulban fizetik vissza a tenyész állatok és a felszerelések árát is./mti/

bb. 23. „gyógyir,, a szikésekre és a futóhomokra - feltárták a kismárcfalvi mészsízap-mezőket

vid-cs/tné/ká/gy/la

1968. május 4.

a nyírségi homokbuckák völgykattanaiban eddig tizennégy mészsízapmezőre bukkantak. a legnagyobb mezők a rétközben, kismárcfalvától a tiszta vonaláig húzódó sávban helyezkednek el, amelyek nagy bőséggel adják a hortobágyi szikes földek „gyógyirját,,. a hajdu-szabolcs megyei talajjavító vállalat ebben a körzetben már a harmadik „bányát,, tárta fel. teljes készletét - több ezer vagonnyi anyagot - a nagyalföld szikes területeire, főként a hortobágy szélén szántóföldi művelésre kijelölt területekre szállítják.

/folyt. köv./

- 17 -

102

bb. 23. /„gyógyir„..... folyt./ gy

a mésziszap-bányák feltárását a termelőszövetkezetek is megkezdtek a mátészalkai és a nyírbátori járásban. ezek a telephelyek ugyan szegényebbek a rétközleknél, de elegendő mennyiséget adnak ahhoz, hogy egy-egy körzet termelőszövetkezetei saját földjeik javítását elvégezzék. az idén több mint két és fél ezer hold mésziszapos javítására kerül sor a kelet-magyarországi tájon./mti/

bb. 24. százmillió forintot érő gyapjuváltás - uttrakettek a birkanyiró asszonyok

vid-cs/sk/ká/gy/la

1968. május 4.

a korai felmelegedés az idén siettetette a birkanyirást. a kiskunság juhászataiban a szokottnál majdnem két héttel korábban „sorakoztatták fel„ nyíráshoz a juhokat. a másfél hónapig tartó szezonban csaknem 300 000 birka kerül „olító alá„. az állami gazdaságokon kívül számos termelőszövetkezetben is gépesítették már ezt a munkát, ennek ellenére még bőven akad munkájuk a kunszentmiklósi és szabadszállási birkanyiróknak. az ügyeskezü asszonyok, akik juhászatról-juhászatra vándorolnak, az idénben - öt-hat hét alatt - 10 000 - 15 000 forintot keresnek.

az évek óta tartó állomány-felfrissítés, keresztezés eredményeként jó minőségű, vastag bundát fejtenek le az állatokról. az aszkániai, a sztavropoli és a francia kosok utódai közül az anyajuhok átlagosan több mint négykilogramm gyapjút „vetnek le„. számos termelőszövetkezeti gazdaságban a törzsnőjű birkánként átlag öt kilogramm gyapjút értékesítenek. az idei gyapjuváltás több mint 100 millió forint bevételt jelent a kiskunság juhászatainak./mti/

bb. 29. elektro-kerámiagyár épül zalaegerszegen

vid-kz/sk/ká/gy/bs

1968. május 4.

elektro-kerámiagyár építését kezdték meg zalaegerszegen a zala megyei kerámia vállalat telephelyén. az új gyárban főképpen a villanygökhöz szükséges kerámia szigetelő alapanyagokat készítik majd. az aprólékos, finom munkával szinte kizárólagosan nőket foglalkoztatnak. az új gyár a tervek szerint az év végén kezdi meg a termelést./mti/

- 18 -

bb. 25. „vadvakcsa-ország„ a dráva mentén

vid-cs/tné/ká/gy/la

1968. május 4.

a dráva árterein, ahol valóságos „vadvakcsa-ország„ alakult ki, megkezdődött a viziszárnyasok tömeges kelése. egy-egy fészekaljából 10-12 pihés kis kacska indul utnak - jeléül annak, hogy jól sikerült az idei költés. a vadvakcsák előszeretettel fészkelnek a folyóparti öreg fűzfákon, ahol inkább védve vannak a földön járó ragadozóktól. a vadászok érdekes dolgot figyeltek meg: hogyan szállítja a kacsamama a kicsinyeket a magasban levő fészekből a földre. amikor elérkezik a vízrebotcsátás ideje, az öreg kacska csőrébe veszi a fiókáit és egyenként leröppen velük a fa aljába. ott hátára fekteti a kicsit, miután együtt van az egész család, az öreg kacska a csőrével meghempergeti a fiókákat és így azok lábra állnak. ekkor - a mama vezetésével, szigorú felügyelete mellett - egy csoportban szállnak vízre táplálékot keresni./mti/

bb. 26. az üvegszálgyártás központját alakítják ki sajtószentpéteren

vid-kz/sk/ká/gy/la

1968. május 4.

a hazai üvegszálgyártás központját alakítja ki sajtószentpéteren a helybeli üvegyár. az üzem eddig csak durva - husz mikron vastagságu - szálakat készített, 1972-től viszont már évi 3 000 tonna, négy-hat mikron vastagságu finom üvegszál is szállít az iparnak. a szigetelő anyagnak, továbbá a hőálló ruhák készítésére és még sok egyéb célra alkalmas finom üvegszál előállítására nagyértékű szovjet automata szálhúzó gépet vásárolnak. a gép külön érdekessége, hogy szerkezetében 50 kiló platina van. ez biztosítja a lehető vékonyságu üvegszálak kiváló minőségét. az automata „gép-ékszerből„ kikerülő finom üvegszálak fonásra és szövésre egyaránt alkalmasak lesznek, s így a felhasználási lehetőségük szinte korlátlan. az új üzemrész építése megkezdődött. a szovjet gép szerelésére előreláthatóan a harmadik negyedévben kerül sor. a kísérleti gyártás a jövő évben indul meg./mti/

10.40/e

- 19 -

bb. 30. kiadvány sárköz népművészetéről

vid-fm/sk/ká/gy/bs

1968. május 4.

sárköz népművészetéről izlées kiadványt jelentetett meg a tolna megyei tanács művelődésiügyi osztálya és a szekszárdi béri balogh ádám muzeum, a könyvecske dr. andrásfalvy bertalan-nak, a pécsi janus pannonius muzeum néprajzkutatójának „a sárköz népi műveltsége, című tanulmányát tartalmazza magyar, német, francia és orosz nyelven, és csaknem nusz színes- és hatvan fekete-fehér fénykép szemlélteti a nires sárközi népviseletet, szőttéseket, hímzéseket, kerámiákat, faragott és festett mutorokat./mti/

bb. 31. anyák napja a kereskedelemben

1 kf/lk/1e/gy/bs

1968. május 4.

anyák napján a kereskedelem sok apró figyelmességgel segíti a vásárlóit.

a virágért valamennyi üzlete ünnepi ügyeletet tart vasárnap, s rekord mennyiségű virágot kínál.

hatvanhárom fővárosi édesség bolt ugyancsak nyitva lesz ezen a napon, a boltok „szeretettel édesanyámnak, feliratu üdvözlőkártyákat adnak a különféle édes ajándékokhoz, az ipar külön alkalmai borítólapot készített többféle desszert-dobozhoz, az üzletek pedig a gyerekek zsebéhez méretezve sok olcsó kis ajándékcsoportot készítettek.

a csemege vállalat vasárnap is nyitva tartó áruházaiiban alkalmi osztályokat rendeztek be, az önkiszolgáló részlegeknél több gondolatban helyeznek el az édesanyák megajándékozására alkalmas, szépen összeállított csomagokat./mti/

bb. 32. magyar küldöttség utazott az egészségügyi világszervezet jubiláris közgyűlésére

k ms/tnéq/gy/bs

1968. május 4.

dr. szabó zoltán egészségügyi miniszter vezetésével szombaton egészségügyi küldöttség utazott genfőbe, a 20 éves fennállását ünneplő egészségügyi világszervezet évi közgyűlésére. a küldöttséget a ferihegyi repülőtéren dr. tóth béla egészségügyi miniszterhelyettes, valamint a külügyminisztérium és az egészségügyi minisztérium több vezető munkatársa bucsúztatta./mti/

10.50/1L

- 20 -

bb. 33. diszünnepség marx károly születésének 150. évfordulója alkalmából

t fe/gk/zs/gy/bs

1968. május 4.

marx károly születésének 150. évfordulója alkalmából a marx károly közgazdaságtudományi egyetem és az mszmp központi bizottságának pártfőiskotája szombaton diszünnepséget rendezett az egyetemen, az elnökségben foglalt helyet nemes dezső, az mszmp politikai bizottságának tagja, óvári miklós, az mszmp központi bizottságának tagja, a központi bizottság vezetője, hály lászló, a kb tagja, az akadémia levelező tagja, hevesi gyula akadémikus, a kb tagja, a magyar tudományos akadémia elnökségének tagja.

szabó kálmán rektor megnyitó szavai után friss istván akadémikus, az mszmp központi bizottságának tagja, az mta közgazdaságtudományi intézetének igazgatója mondott ünnepi beszédet.

/friss istván beszédét mai bb. 1. sz. kiadásunkon közöltük az embargót feloldjuk!/
a beszéd elhangzása után az elnökség megkoszoruzta az egyetem autójában marx károly bronz-szobrát.

a diszünnepség második felében színvonalas műsor következett.

x x x

szombaton számos vidéki városban is bensőséges ünnepségen emlékeztek meg marx károly születésének 150. évfordulójáról./mti/

bb. 27. benke valériának,

tné/gy/bs

1968. május 4.

a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága tagjának, a társadalmi szemle szerkesztő bizottsága elnökének vezetésével szombaton küldöttség utazott trierbe, marx károly születésének 150. évfordulója alkalmából rendezendő emlékünnepségre./mti/

11.15/gy

- 21 -

kl

bb. 34. megnyílt a pesterzsébeti képzőművészek 7. tavaszi tárlata
t ol/lk/zs/il bs 1968. május 4.

a budapesti történeti múzeum pesterzsébeti muzeumban az idén hetedszer rendezték meg a nagy múltú munkáskerületben született illetve lakóképzőművészek tavaszi tárlatát. a kiállítását dr. nagy ernő a 20. kerületi tanács vb elnöke nyitotta meg.

három terem tölt meg a változatos sokszínű anyag, a kiállított csaknem száz mű, olajfestmények, akvarellek, különböző grafikák, kis plasztikák és politikai plakátok sorakoznak a falakon és a tárlókban.

a pesterzsébetiek 7. tavaszi tárlatát egy hónapig tekinthetik meg az érdeklődők./mti/

bb. 35. évente 25 millió dollár import megtakarítás a hulladékok összegyűjtésével - a méh sajtótájékoztatója

t sz/tné/ie/il bs 1968. május 4.

csaknem valamennyi ipari országban - még azokban is, amelyek nem szükkölködnek a nyersanyagokban - szervezeten gyűjtik a hulladékokat, melléktermékeket - mondotta balassa jános, a méh/melléktermék és hulladékhasznosítási tröszt/ vezérigazgatója a magyar sajtó házában szombaton megtartott sajtótájékoztatón, amelyen részt vett horváth gyula könnyűipari miniszterhelyettes is. hazánkban 17 évvel ezelőtt kezdődött meg a hasznos hulladékanyagok szervezett gyűjtése, és értékesítése. tavaly a váltalat 2,2 milliárd forint értékű különböző anyagot, köztük 240 ezer tonna vashulladékot, 14 ezer tonna szinesfémot, 66 ezer tonna papírt és 20 ezer tonna textilhulladékot juttatott vissza az ipar vérkeringésébe. az összegyűjtött anyagok értéke világpiacon számítva 25 millió dollár, vagyis a hulladékok felhasználásával ilyen nagyszámú import takarítható meg.

a különböző hulladékanyagok 30-50 százalékát a lakóterületekről gyűlik össze. a május 6-án kezdődő és június 29-ig tartó vasgyűjtő heteken ismét nagy mértékben számítanak a lakosság, főleg a fiatalok, diákok segítségére.

/folyt.köv./
12.07/11

kk

bb. 35./ évente 25 millió ... folyt./ 11

a vasgyűjtő hetek szervezését azért határozták el, mert a kohóknak az eddiginél is több hulladékvasra van szükségük. a méh úgy számítja, hogy a kampány segítségével 15 000 - 20 000 tonnával több hulladékvasat juttathatnak a kohóknak, ami 600 000 - 700 000 dollár megtakarítást jelenthet. a vasgyűjtő heteket tárgynyeremény sorsolással kötik egybe. minden 10 kiló vashulladékért az ellenértéken felül ajándék sorsjegyet adnak: a nyilvános nyeremény sorsolást július 28-án rendezik meg. a főnyeremény skoda 1000 mb személygépkocsi, ezenkívül számos értékes nyereménytárgyat, köztük 10 000 forintos vásártási utalványokat, delta lux tv készülékeket, külföldi busz utazásokat sorsolnak ki./mti/

bb. 36. időjárásjelentés

gk/e bs

1968. május 4.

a meteorológiai intézet jelenti 1968. május 4-én, szombaton 13 órakor:

helyenként záporok, zivatarok

nyugat-európa fölött nagy kiterjedésű ciklonrendszer helyezkedik el. előoldalán gyors egymásutánban különböző hőmérsékletű és nedvességtartalmu légtömegek áramlanak északkeleti irányban. ennek következtében kontinensünk nagy részén tovább tart a változó, az évszaknak megfelelő hőmérsékletű időjárás, főként a délutáni órákban fellépő záporokkal, zivatarokkal. hazánkban pénteken változóan felhős ég mellett északon 4-7, délen 8-12 órán át sütött a nap, főként a déli, délutáni órákban, elsősorban az ország északi megyéiben többfelé zápor, zivatar alakult ki. a lehullott csapadék mennyisége 1 és 7 milliméter között változott. a hőmérséklet napközben északon 19-22, délen 23-25 fokig emelkedett. szombaton hajnalra 5-13 fokig hűlt le a levegő. délelőtt északnyugaton csak kissé, máshol erősen felhős volt az ég. a hőmérséklet 11 órakor általában 21-23 fok között változott.

budapesten pénteken a hőmérséklet napi középértéke 17.1 fok volt, 2.1 fokkal magasabb, mint a sokévi átlag.

/folyt.köv./

12.52/e

kk

bb. 36. /időjárás...folyt./e

ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 20 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 761 milliméter, gyengén süllyedő irányzatú.

várható időjárás vasárnap estig: változó mennyiségű felhőzet, helyenként, főként nyugaton és délen záporokkal, zivatarokkal, mérsékelt, időnként élénk, zivatar idején átmenetileg megerősödő déli, délnyugati szél. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 7-12, legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap 20-25 fok között.

a duna vizállása budapestnél 345 centiméter. /mti/

bb. 37. fertőzött juhsajt okozta a pénteki ételmérgezést

1 ms/tm/e zs bs

1968. május 4.

az egészségügyi minisztériumban kapott tájékoztatás szerint pénteken nyolc olyan beteget szállítottak kórházba, aki a rosenberg házaspár utcai csarnokban ~~vásárolt~~ árusoktól vásárolt juhsajtot fogyasztott. a meglehetősen súlyos tünetek - hasgörcsök, gyakori hasmenés, hányás, hányinger, láz - mintegy másfél órával a sajt elfogyasztása után jelentkeztek.

a megbetegedettek valamennyien az említett csarnokban vásárolták a juhsajtot, két piaci árustól, akik egyenként hat-hat kiló juhsajtot adtak el aznap. mindketten kúti jános gyáti lakostól szereztek be az árut.

a köjál az árusoknál megmaradt készletet azonnal zárta és laboratóriumi mintákat vett. ezen kívül a pest megyei köjál gyálon helyszíni vizsgálatot folytat az eset körülményeinek tisztázására. a laboratóriumi vizsgálat a köjál-ban még folyamatban van.

tekintettel a forgalomba került fertőzött sajt aránylag nagy mennyiségére, a köjál az 5. kerületi körzeti rendelőkben könnyebb megbetegedéssel jelentkezett betegek diagnózisa alapján igyekszik felderíteni, hogy a kórházba szállítottakon kívül hány embert érinthetett a fertőzés. egyben ismételten figyelmeztetik a lakosságot, hogy a pénteken a rosenberg házaspár utcai csarnokban vásárolt juhsajtot ne fogyasszák el. /mti/

Imagán

13.03/e

- 24 -

bb. 38. üzembe helyezték az egyetemi számítóközpont új, nagyteljesítményű berendezését

t vtlk/zs/il bs

1968. május 4.

szombaton a budapesti műszaki egyetem e-épületében ünnepélyes külsőségek között üzembe helyezték a szovjet gyártmányú razdan-3 típusú számítóberendezést, amely az épület tizenegyedik emelvényén kapott helyet. az ünnepi eseményen jelen volt dr. polinszky károly művelődésügyi miniszterhelyettes, kolos richárd, az országos műszaki fejlesztési bizottság elnökhelyettese, s részt vettek a társ egyetemek és más felsőoktatási intézmények vezetői, tudományos életünk ismert személyiségei.

krekó béla, a számítóközpont igazgatója köszöntötte az egybegyűlteket, majd dr. polinszky károly átadta rendeltetésének az új számítógépet, rámutatott, hogy üzembehelyezése az egyetemi oktatásnak és a tudományos kutatómunkának egyaránt fontos állomása. ezt követően a razdan-3-at működés közben mutatták be a jelenlevőknek. /mti/

bb. 39. a 75 éves akkumulátorgyár jubileumi ünnepe

t s/j/il bs

1968. május 4.

a villamos berendezés és készülék művek akkumulátorgyára szombaton a mom szakasits árpád művelődési házában ünnepséget rendezett az üzem alapításának 75. évfordulója alkalmából. az ünnepségen részt vett kisházi ödön, az elnöki tanács helyettes elnöke, sarkós istván, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának elnöke, szépvölgyi zoltán, a budapesti pártbizottság titkára és könyi gyula, a 13. kerületi pártbizottság első titkára.

a himnusz és a rövid ünnepi műsor után jancsich imre, a vbkm vezérigazgatója mondott megnyitó beszédet, majd herczegh ferenc, az akkumulátorgyár igazgatója emlékezett meg a 75 év harcairól és eredményeiről. a gyárat 1893-ban alapították a mai árpád-hídfő környékén, az egykori bodor utcában. jelentégi helyére 1906-ban került. gyors ütemű fejlődése a felszabadulás után bontakozott ki. most tizenöt-ször annyit termel, mint a háború előtti utolsó békeévben.

/folyt.köv./
13.14/il

- 25 -

bb. 39./ a 75 éves ... folyt./ 11

Beruházásokra kerekén százmillió forintot költöttek a felszabadulás óta, s a kedvező lehetőségek kihasználásával nemcsak a termelés, hanem a műszaki fejlődés is magas színvonalat ért el. gépsoraik korszerűsége bármely fejlett európai ország hasonló gyárának berendezéseivel felveszi a versenyt, a kitűnő munkavédelmi berendezések közrejátszottak abban, hogy az ólommal dolgozó gyárbanja régi 13-15 százalékról 3 ezrekre csökkent a foglalkozási betegségek aránya.

A fejlődés továbbra is gyors ütemű, mivel a termelés tizenöt-szörös növekedése ellenére is még mindig hiánycikk az akkumulátor és a szárazelem, a gyárat jelentősen bővítik, már megkezdődött a 72 millió forintos beruházás, s 1970 elején átadják az új üzemszert, amely egymagában százmillió forint értékű savas akkumulátort gyárt évente, kisebb beruházásokkal a rugos akkumulátorgyártást 25 százalékkal növelik, hasonlóképpen egyre több szárazelemet állítanak elő, a szárazelem iránti keresletet a jövő év végétől már teljes egészében ki tudják elégíteni.

Szinte minden évben átadnak egy-egy új szociális létesítményt, tvaly a 250 személyes női fürdő készült, el, s mint elmondotta az igazgató, jövőre 500 személyes férfi mosdót és öltözőt, ezenkívül 600 adagos konyhát és éttermet avatnak.

Kisházi ödön üdvözlőszavakkisérletében az etnöki tanács kitüntetéseit adta át a gyár több dolgozójának, grolmusz István lakatos csoportvezető a munka érdemrend arany fokozata kitüntetésben részesült, ketten a munka érdemrend ezüst fokozatát, hárman pedig a bronz fokozatot kapták.

asztalos Lajos kohó- és gépipari miniszterhelyettes a minisztérium nevében köszöntötte a jubiláló gyár kollektíváját, nyolc dolgozónak a gépipar kiváló dolgozója kitüntetését, ötnek pedig a miniszter elismerő oklevelét nyújtotta át.

Sarlós István, az mszmp központi bizottsága, a kormány, a budapesti pártbizottság és a fővárosi tanács üdvözlését adta át, méltatva a nagyműtű üzem harcait, helytállását és sikereit.

az ünnepi gyűlés az internacionáléval ért véget./mti/

13.18/11

- 26 -

11/11

bb. 40. megnyílt a nemzetközi kutyakiállítás

t jf/gk/1e/11 bé

1968. május 4.

Minden bizonnyal az idei év „leghangosabb” kiállítását nyitották meg szombaton a mezőgazdasági kiállítás és vásár területén: 1200 kutyát neveztek be a kétnapos nemzetközi bemutatóra. dr. sárkány Pál, a magyarebtenyésztők országos egyesületének elnöke mondott megnyitót, majd a több ezer főnyi érdeklődő előtt tizenhárom bíró-körben kezdődött meg a benevezett „versenyzők” fölvezetése. a találkozóra 72 különböző fajtát, közöttük egészen ritka példányokat, - mint például a tibet és a bull-terrier, valamint az északi származású salukit - láthatnak az érdeklődők. a legtöbb eb a boxer fajtából került ki, összesen 180 sorrendben nyomban ezután következik a tacsók, kerekén 130-as „létszámmal”, a legszebb hazai kutyák mellett 400 külföldről behozott ebet is a nemzetközi zsűri elé visznek.

az első napon 613 díjat osztottak ki.

A kiállításon vasárnap többek között a magyar vizslák, a pulik és a komondorok vetélkedőjére kerül sor. több kiveszőfélben levő fajta, például a drótszőrű magyar vizsla néhány példánya is a szakemberek elé kerül. a második napon 550 díjat osztanak ki./mti/

..-

bb. 42. eperszüret kezdődött csongrádban - az első „kostonlót”, budapestre küldték

vid cs/tné/ká/11 bs

1968. május 4.

Csongrád-megyeszerte megkezdődött a földieper szüret. az első tavaszi gyümölcsből országos viszonylatban legtöbbet az ujszegedi kertekben termelnek. a 200-300 négyszögöles kiskertek a becslések szerint 7 000 mázsát adnak közfogyasztásra. most fordulnak termőre az újtelepítési nagyüzemi számócaültetvények is a szegedi járásban. az aszályos időjárás lényegesen nem rontotta az epreskertek terméskilátásait, mivel mindenütt öntözésre rendezkedtek be. az ujszegedi felvásárló telep az első „kostonlót”, - két mázsát - budapestre küldte. a nagyobb szállítmányok a jövő héten indulnak: naponta 10-15 mázsát raknak vagonba. csongrád megyéből májusban legalább 14 ezer mázsa illatos friss gyümölcsöt küldenek a hazai piacokra, illetve exportra./mti/

..-

0.30/11

- 27 -

11/11

bb. 43. napirenden a mezőgazdasági szakképzés - agrárkulturális napok törökszentmiklóson

a vid cs tné/ká/11 bs

1968. május 4.

törökszentmiklóson szombaton megkezdődött az agrárkulturális napok gazdag eseménysorozata. a megnyitó ünnepségen bencsik istván, a debreceni agrártudományi főiskola rektora tartott előadást a termelőszövetkezeti szakemberek korszerű műveltségéről. a város művelődési házában megnyitották az agrárszakemberek klubját, amely fontos bázisa lesz a szakmai tapasztalatcseréknek. a városba sereglett szakembereket számos érdekes kiállítás várta. bemutatták a mezőgazdaság legkorszerűbb gépi eszközeit, megnyitott törökszentmiklós termelőszövetkezetének fejlődését és a mezőgazdasági szakiskolák életét bemutató tárlat. a dózsa termelőszövetkezet székházában a legújabb mezőgazdasági szakkönyveket sorakoztatták fel. a művészeti bemutatók sorában a „paraszt-ábrázolás a képzőművészetben”, című reprodukciós tárlatot és palicz józsef szolnoki festőművész kiállítását rendezték meg. vasárnap kerül sor a népművelési intézet szervezésében a fiatal agrár- és népművelési szakemberek találkozójára, amelyre öt megyéből érkeznek vendégek. az agrárkulturális napok háromhetes programjában szakmai bemutatók, szakiskolai látogatások, ifjusági klubtalálkozók a szocialista brigádok tapasztalatcseréje és hangversenyek szerepelnek./mti/

bb. 44. száz éve indult az első vonat pécsről

a vid kz/tné/ká/11 bs

1968. május 4.

száz évvel ezelőtt indult ki pécsről az első vonat. 1868 május 4-én az „indoháznál”, telkes tömeg jelenlétében mozsár-ágyuk dübörgése közepette pöfögött ki a szerelvény a pécs és barcs között épített vágányszakaszon. a földszitett kocsiban a város és a megye előkelőségei, továbbá kétszáz polgár foglalt helyet. az évfordulóról szombaton röpgyűlésen emlékeztek meg a jubiláló vasutállomásdolgozói, akik jelenleg naponta 250 vonat forgalmát bonyolítják le./mti/

13.38/11

- 28 -

bb. 50. az élet értelme: cselekedni, hogy jobbá, szebbé tegylik a világot - dr. sik endre nyilatkozata

1 di/gk/zs/11 bs

1968. május 4.

dr. sik endre, az országos béketanács elnöke, a béke-világtanács tagja, akit a napokban tüntettek ki a nemzetközi lenin-békedíjjal, nyilatkozatot adott dosztányi imrének, a magyar távirati iroda munkatársának.

- betegágyon, lábadozóban ént a kitüntetés híre, s nehéz szavakban megfogalmaznom, hogy mit éreztem. öröm és meghatottság kavargott bennem, s mindezt a megtelepítés izgalma tetézte. életem lepergett évtizedeire, a világ első proletárállamának földjén töltött esztendőkre, a május elsejét ünneplő moszkvára, arra a városra gondoltam, amelyetől ismerem és szeretek, és ahol megszületett a döntés, hosszú ideig második hazám volt a szovjetunió. fél évszázaddal ezelőtt tanuja és egy kissé részese is lehettem azoknak a napoknak, eseményeknek, amelyek - john reed szavaival élve - megrengették a világot, és új korszakot nyitottak az emberiség történelmében. tanuja és részese lehettem a diadalmas forradalomnak és tanítványa azoknak az embereknek, akik szétzúzták a cári önkényuralmat és korunk legnemesebb eszméinek bölcsőjévé tették oroszországot. ők segítettek, hogy felismerjem és egy életre emlékezetembe véssem az igazságot és megtaláljam helyem a jó ügyért küzdők oldalán. ellenséges katonaként érkeztem közéjük, s barátjukká, harcostársukká fogadtak, megosztották velem gondjaikat és örömeiket, s alkalmat adtak arra, hogy velük együtt járjam az új megteremtésének küzdelmes, de nagyszerű útját. tőlük tanultam meg, hogy az élet értelme: cselekedni, hogy jobbá, szebbé tegylik a világot.

- cselekedni az igazságért, a népek fölemelkedéséért, - ez volt és ez is marad az emberiség legjobbjainak küldetése. ez a felismerés éltette és élteti a békéért aggódó százmilliók immár világméretű mozgalmát is. nagy a mi felelősségünk, apáké és fiuké egyaránt. az egyesült államok barbár vietnami agressziója, a német szövetségiköztestársaságban ujjáéledő, nácizmus, izrael kardcsörtető, hódító politikája, a görögországi fasiszta katonai puccs napjaink számos eseményével, jelenségével együtt az elnyomás, az erőszak, a gyűlölködés mértékével mérgezi ázsia, európa és a többi kontinens légkörét.

/folyt.köv./
13.50/11

- 29 -

bb. 50./ dr. sik endre ... 1. folyt./ 11

az imperialista hatalmak nyílt és leplezett provokációi egy minden eddiginél borzalmasabb vitátságos fenyegetésével árnyékolják be a nemzetközi élet horizontját s nyugtalanítják a népeket.

- két világháború borzalmait éltem át, s azóta sem felejtettem meg bennem a pusztítások, a tragédiák emlékképeit. Szenvedélyes meggyőződésemmé vált, hogy utját kell állnunk és csak együtt, összefogva állhatjuk utját a katasztrófának. ennek jegyében igyekeztem munkálkodni a magyar népköztársaság külügyminisztereként és ennek szolgálatára vállalkoztam az országos béketanács elnökeként. minden becsületos, józan gondolkodású ember felelősségteljes, szép hivatása, személyes érdeke a béke megvédése. közös az otthonainkat, életünket fenyegető veszély és közös tennivalóink is. találkozniuk kell, mint ahogy találkozunk is a háborúk megakadályozásáért vívott küzdelemporondjában mindazokkal, akik megelégtették a vérontást.

- az összefogás sokszorozta meg hazánk határain belül és kívülről a békemozgalom erejét, s tette minden eddiginél nagyobb hatásúvá akciót. ennek köszönhetjük, hogy világszerte nagy elismerés, tisztelet övezi a béke magyar munkásainak tevékenységét. ez jutott kifejezésre a lenin-békedíjbanis, amelyet az országos béketanács elnökeként és - úgy érzem - a magyar békemozgalommal együtt kaptam meg. de arra is büszkék lehetünk, hogy szerény közreműködésünkkel a különböző békeerők együttműködésének, egységének erősítéséhez is hozzájárultunk. minden fórumon arra törekedtünk állásfoglalásainkban, hogy ne a szervezeti, mozgalmi hovatartozás, hanem a szándék és a cselekvés határozza meg akcióink, kezdeményezéseink részvevőinek körét. ezért üdvözlöttük és támogattuk a stockholmi nemzetközi vietnam-konferenciát, ahol az egyesült államok biinös, népiértő háborúját elítélő és megbélyegző tömegek legkülönbözőbb rétegeinek csoportosulásainak képviselői találták meg megnyilatkozásaikban és felhívásaikban a közös nyelvet. az elmúlt hónapok eseményei bebizonyították, hogy nagy sulya, nyomatéka van együtt kimondott szavunknak, követelésünknek, .

/folyt.köv./
1400/ 11

KK

- 30 -

bb. 50. / dr. sik endre ... 2. folyt./ 11

következetesnek, kitartónak kell lennünk. merítsünk erőt a hős vietnami nép, a szabadságukért, függetlenségükért, a társadalmi haladásért harcoló hazafiak bátorságából, rendíthetetlen hitéből. az igazságért küzdünk, és nincs olyan hatalom, amely megakadályozhatná az igazság győzelmét.

- nagy-nagy tisztelettel és hálával köszönöm a kitüntetést, amelyet lenin neve és a béke szava fémjelez. köszönöm, hogy méltónak találtak erre a díjra, és remélem: lesz emm, és egészségem ahhoz, hogy még sokáig ott lehessenek a cselekvők, a küzdők népes táborában. tervek, elképzelések egész sorát dedelgetem. segíteni szeretnék, hogy itthon és mindegyütt a világom érdemeit hagyományait és törekvéseit megillető módon ünnepeljük meg a békemozgalom kibontakozásának közelgő 20. évfordulóját. szervezőként és íróként is készen állok arra, hogy gazdag és hatásos legyen a megemlékezések sorozata. arra készülünk, hogy kötetbe foglaljuk a magyar békemozgalom kétévtizedes utját, s egyik-másik fejezetnek magam is szívesen lennék krónikása.

Íróként is sok elkezdett munkámat szeretném még befejezni.

ezenkívül - úgy érzem, - a magyar békemozgalom diplomatájaként is akad még tennivalóm bőven. remélem; tapasztalataimmal, gondolataimmal személyesen is hozzájárulhatok ahhoz, hogy nemzetközi fórumokon és a két- vagy többoldalú kapcsolatokban tovább gyarapítsuk érveinket és egyengessük a feszültség enyhülésének, kelet és nyugat közeledésének utját. erre ösztönöz és kötelez is a most elnyert magas kitüntetés, - mondotta befejezésül dr. sik endre./mti/

11.04/11

KK

- 31 -

a szerkesztőségek figyelmébe!

bs/e

a mai bb. 37-es hírlinkben /fertőzött juhsajt.../ kuti jános neve helyesen kuti istván.

a második bekezdés első mondatának második fele helyesen a következő: „...két piaci árústól, akik összesen 50-60 kiló juhsajtot adtak el aznap,„

/mti/

bb. 41. vasárnap sem szünetel a bnv építése - a hét végén 4 500-an dolgoztak a vásár előkészítésén

1 sz/tné/e ie bs

1968. május 4.

e héten a munkások újabb százai kapcsolódtak be a vásárváros építkezéseibe, s a bnv-n dolgozók száma a hét végén elérte a 4 500-at. több szakembercsoport érkezett külföldről is, megkezdődött a munka az angol, az ausztráliai, a jugoszláv, a lengyel és a koreai pavilonban, a szíriai kiállítók részére új ideiglenes pavilont állítanak fel, a 27-es pavilonban pedig megkezdődött a siemens-cég nagyméretű automata számológépének a szerelése. a hollandok gépbemutatójuk előtt egy kisebb pavilont emelnek, ebben tárgyalófülkéket helyeznek el. a szovjet pavilonban már számos gépet összeszereltek, a hét végén megkezdték a pavilon körüli beton-alap építését és azokon a különböző nagyberendezések felállítását, amelyek közül kiemelkedik egy 8 méter magas vegyianyag-tárolótartály. a betonelemgyár két új típusú vikendházat épített a városli- geti tó mellett és alapoznak egy jugoszláv hétvégi házat is. megkezdődött a vendéglátó helyek felújítása, festése, szépítése - hétfőn már megnyílik az egyik büfé. erre már nagy szükség is van, hiszen a vásárápítók ezreit kell ellátni.

vasárnap sem tartanak pihenőnapot a vásárváros építői. a számítások szerint ezen a napon mintegy 3 500-an dolgoznak majd - szolgálatban lesznek a masped szakemberei, a szállító munkások, az építő, kivitelező, propaganda vállalatok dolgozói és a kertészek is. ez utóbbiak folytatják a kis tó mellett több pihenőpark építését, természetesen lapokkal rakják ki a sétányt. körülötte pácolt farönkökből a környezetbe jól illő padokat raknak ki. épül a főtér új neon-fala, díszítése; az egyik oldalra a bnv-nek, a másik oldalra a nemzetközi vásáros szövetségének, az ufi-nak az emblémáját, középre pedig a főváros címerét helyezik majd el.

/mti/

14. 15/11

- 32 -

122

bb. 45. javuló kapcsolat, több áru szállít az ipar - tájékoztató a ruházati kereskedelem tevékenységéről

t kf/kf/e ie bs

1968. május 4.

az ipar és a kereskedelem kapcsolatáról, a nyári ellátásról, a ruházati kereskedelem tevékenységéről tájékoztatta az újságírókat szombaton a belkereskedelmi minisztériumban Laután Ferenc, a ruházati kereskedelmi főosztály vezetője.

elmondotta egyebek között, hogy az év első négy hónapjának ruházati forgalma - bár igen szeszélyes, változó volt, - egészében az elképzeléseknek megfelelően alakult. márciusban például a forgalom nem érte el a tavalyinak 90 százalékát, április első két hetében viszont 70 százalékkal meghaladta a múlt évi azonos időszakét. az áruellátás általában kielégítő volt, a korszerű, divatos cikkek iránti fokozottabb keresletet azonban még nem tudják kielégíteni.

az ipar és a kereskedelem kapcsolata örvedetesen javul. az év elejei, kezdeti problémákat, vitákat sikerült rendezni, s ma már az ellátás többségét nyújtó mintegy 50 könnyűipari nagyüzem folyamatosan szállít. az ipar és a kereskedelem vállalatainak együttműködése az igényeknek megfelelőbb, korszerűbb cikkek gyártására és bevezetésére most kezd kialakulni. kezdeti eredmény, hogy észrevehetően csökken a korszerűtlen, kevésbé keresett cikkek rendelése és termelése, s bár még nem megfelelő mértékben, de növekszik a divatosabb cikkek gyártása. az üzemek általában gyorsabban reagálnak a kereskedelem észrevételeire, kéréseire, mint eddig. a habselyem kötöttárugyár erőfeszítései eredményeként például megszűnt a férfi nyloning-hiány, s a tőkés import már csak a választék színesítését szolgálja.

a főosztályhoz érkezett jelzések szerint a nyári ruházati ellátás a tavalyinál bőségesebbnek, gazdagabbnak ígérkezik. sok újfajta nyári kelme kerül forgalomba, s mind a női, mind a férfi ruházati cikkekből többet kínálnak a boltok. a kereskedelmi vállalatok most arra törekednek, hogy a kereslethez igazolva javítsák a választékot is. /mti/

14. 30/11mm

- 33 -

122

bb. 46. hármas avatóünnepség az országos természetvédelmi hivatal új székházában - elkészült a jókai-émlékszoba és a madártani intézet gyűjteményes kiállítása

t tz/gk/e 1e bs

1968. május 4.

hármas avatóünnepség volt szombaton a szabadsághegyi költő utcában. átadták rendeltetésének az országos természetvédelmi hivatal új székházát, amelyben otthont kapott a madártani intézet is. minthogy pedig a székház jókai már egykori kertjében, alaprajzilag is pontosan a nagy író volt nyaralója helyén épült, a petőfi irodalmi múzeum itt rendezte be a jókai-émlékszobát és kiállítást is.

a természetvédelmi parkká nyilvánított kertben jókai régi kedves fáit között ültették el a kertészeti kutató intézet szakemberei a korabeli rózsafajtákat, az épületen belül pedig a madártani intézet hazánk madárvilágának múzeumát rendezte be.

a jókai-émlékszoba falait a régi villa köveiből húzták fel, úgy, hogy az épületnek ez a része messziről láthatóan emelkedik ki a székház modern homlokzatából. a szoba berendezési tárgyait - az összehajtható asztalt, a könyvszekrényt, s a többi bútort - de az ajtót és az ablakot is maga jókai használta valamikor. ott van jókai botgyűjteménye, köztük saját faragású gyíkfejű pálcája és az a bot, amelynek belsejében - a nagy ezermester kezemunkája nyomán - egy kitömött kígyó tekereg végig. a vitrinben láthatók egyéb faragványai, rajzai, valamint az a házisapkája, amelyet szendrey julia hímzett számára.

a kertben eredeti állapotában hagyták meg a présházat, amelyben jókai annakidején szüreti ünnepeken látta vendégül barátait.

az avatóünnepséget, amelyen a hazai természettudományok és az irodalmi élet reprezentánsai vettek részt, dr. tildy zoltán, az országos természetvédelmi hivatal elnöke nyitotta meg, majd a három érdekelt intézmény képviselői mutatták be a magyar kulturális élet új, értékes létesítményét.

a jókai-szoba és a madárgyűjtemény előreláthatólag június folyamán a nagyközönség számára is megnyílik. /mti/

14.33/e

- 34 -

Mt

bb. 47. megkezdődött a nyári üdülési idény hajdusoboszlón
vid kz/tné/ká/il bs 968. május 4.

szombaton hajdusoboszlón megnyílt a korszerűsített strandfürdő és ezzel megkezdődött a nyári üdülési idény. megérkeztek a szot első nyári üdülőcsoportjai. jelenleg már több mint ezer szakszervezeti beutalt tartózkodik hajdusoboszlón. a fürdő új bejáratot kapott, három holddal bővítették a parkját. a termálfürdő nyitott medencéit színes mozaiklapokkal burkolták. az üdülőhely fejlesztése a nyáron is folytatódik: még az idényben új gyógytorna termet adnak át rendeltetésének. /mti/

bb. 48. csucsforgalom a síó-csatorrán

a vid kz/sk/ká/il bs

1968 május 4.

a következő öt napon a magyar hajózási és vízügyi szervek csucsforgalmat bonyolítanak le a balatont és a dunát összekötő mesterségs folyón. a felduzzasztott síó-csatorrán. szombaton a balatonról utnak indult a magyar hajó- és daru-gyár balatonfüredi gyárában az egyesült arab köztársaság megrendelésére készült négy tolóhajó. ezután két dunai személyszállító hajó, később pedig egy újabb kotróhajó és néhány uszály érkezik a csatorrán a balatonra. a síófoki kikötőből visszairányítják dunai tartózkodási helyére a nemrégén megjavított duna tanyahajót és a szondi motoroshajót. helyettük két másik dunai hajó érkezik a síófoki mahart-műhelybe javításra. /mti/

bb. 49. működésbe lépett a balatoni viharjelző szolgálat

a vid kz/sk/ká/il bs

1968. május 4.

a hét végétől részlegesen május 15-től pedig folyamatosan működik a balatoni viharjelző szolgálat. a viharjelzés előtt két-három órával sárga, majd - egy-másfél órával a vihar előtt - vörös rakéta kilövésével jelzi a viharveszélyt. a meteorológusok a légkör fizikai folyamatainak ismeretében nagymennyiségű hazai és külföldi meteorológiai információs anyag felhasználásával végzik munkájukat. tevékenységük biztonsági szolgálat. felhívják a figyelmet arra, hogy a sárga rakéta fellövésekor vonuljanak a part közelbe, a vörös riasztásra pedig azonnal a partra, illetve a kikötőkbe. /mti/

14.40/il

- 35 -

Mt

bb 51. szezonvégi konzervvásár

1 kf/kf-ju 1e bs

1968. május 4.

a konzervipar és a kereskedelem, mint minden szezon végén most is olcsóbban hozza forgalomba meglévő készleteit. a hétfőn kezdődő, május végéig tartó vásárra a konzervipari tröszt különféle konzerveket ajánlott fel a kereskedelemnek 30-50 százalékkal olcsóbban. az ipari engedmény, és a saját készletek alapján a kereskedelem, területenként és vállalatokként különféle és különböző mértékű kedvezményrel árusít konzerveket. több kereskedelmi vállalat bővítette is az ipar által ajánlott árulistát.

a vásár megszüntével, május 31-e után, a konzervek újra eredeti áron vásárolhatók. /mt1/

bb 52. bélyegblook az elhunyt ürrepülők emlékére

1 kf/kf-ju 1e bs

1968. május 4.

a posta a tragikus körülmények között életüket vesztett amerikai és szovjet ürrepülők emlékére „in memoriam”, elnevezéssel 10 forint névértékű bélyegblookot bocsát ki május 11-én. /mt1/

bb 53. közlekedés és postaiügyi küldöttség utazott a szovjetunióba

k kf/kf-ju 1e bs

1968. május 4.

horn dezsőnek, a közlekedés és postaiügyi miniszter elcsúszott helyettesének, a posta vezérigazgatójának a vezetésével szombaton küldöttség utazott a szovjetunióba. a magyar delegáció meglátogatja a szovjet-magyar hírközlési, műszaki és tudományos együttműködésről, közös munkaterv egyeztetéséről tárgyal. /mt1/

15.15/ju

-36

de

bb 54. kétezer nyeremény a hétfői rendkívüli Lottó jutalom soroláson

k kf/kf-ju 1e bs

1968. május 4.

a sportfogadási és Lottó igazgatóság hétfőn nádor utcai székházában tartja az áprilisi Lottó-parádét, rendkívüli jutalom sorolását. a huzáson a 17. játékhét szelvényei között összesen kétezer nyereményt sorsolnak ki. ezúttal sok főnyeremény jut a lottozóknak. a „legjobb”, nyeremény egy kétszobás - lakberendezési utalvánnyal és wartburg személygépkocsival megtöltött öröklakás. főnyereményként egy kétszobás öröklakást, moszkvics és skoda személygépkocsit sorsolnak ki. ugyancsak főnyereménynek számít az a négy sziglieti telék, amelyekhez egyenként 80 000 forintos építési utalvány is jár. /mt1/

bb 55. súlyos közlekedési balesetek

1 fe/hné-ju zs bs

1968. május 4.

ercsi határában tauser gyula, 37 éves gépkocsivezető, naujvárosi lakos tehergépkocsival az árokba borult. utasa, L. Zák Béláné, 44 éves tsz-tag a balesetnél életét vesztette. a vizsgálat eddigi megállapítása szerint a szerencsétlenséget a tehergépkocsi műszaki hibája okozta.

ajka határában kenyeres györgy, 25 éves traktoros figyelmen kívül vezetett egy pótkocsis vontatót, s a járművel az árokba borult. kenyeres györgy a helyszínen meghalt, utasa könnyebben megsérült.

budapesten a xv. kerületben a geisler utca és az ady endre kereszteződésében forgó pál, 43 éves vízvezetékszerelő személygépkocsijával nem adta meg az elsőbbséget és összeütközött egy szabálytalanul kanyarodó kerékpárral. az összeütközésnél a kerékpáros takács péter, 13 éves iskolai tanuló súlyosan megsérült. /mt1/

-37-

de

bb 56. városi autószerelviz nyílt harkány gyógyfürdőn

vid kz/sk-lm ká

1968. május 4.

több mint kétmillió forintos költséggel épített korszerű autószerelviz állomást adtak át rendeltetésének szombaton harkány gyógyfürdőn. az állomás műszakonként 16 gépkocsi javítására vállalkozik. a várakozási időt a kocsi tulajdonosok csinosan berendezett helyiségben tölthetik el. előjegyzés esetén a hétvégi pihenés kellemesen összeköthető a járműkarbantartással. míg a rendelő füldik, szórakozik, a kocsija időre elkészül. a szolgáltatás később kocsimegőrzéssel bővül. száz jármű részére alakítanak ki zárt parkolóhelyet. új kezdeményezésként az év második felében bevezetik a szerződéses karbantartást. igénybevevők kedvezményben részesülnek./mti/

bb 57. hétfői koncert a várban

k ol/lk-lm zs

1968. május 4.

a kollégium musicum tavaszi sorozatának utolsó előtti koncertjét hétfőn este fél nyolc órakor tartják a várban. /1. kerület, szentháromság-tér 1. szám alatt./ műsoron mozart-l-moll zongoraversenye és requiem című műve szerepel. a máv zimfonikusok kamarazenekarát, az állami népi együttes kórusát assóczy vilmos vezényli. közreműködik váradi katalin zongoravésznő./mti/

bb 58. a szabó ervin könyvtár kiállítása a marx - évfordulón

ol/lk-lm zs

1968. május 4.

a szabó ervin könyvtár központjában szombaton kiállítás tartott marx károly születésének 150. évfordulója alkalmából.

hat tárlót töltöttek meg a könyvtár marx - irodalmának értékes ritkaságaival. köztük van a tőke első, hamburgi kiadásának az a példánya, amelyet marx károly többhelyütt sajátkezű bejegyzéseivel látott el. a korszakalkotó mű több külföldi kiadása szerepel a tárlaton, s hasonlóképp a kommunista kiállítványé is. külön érdekessége a magyar tanácsköztársaság ideje alatt napvilágot látott több marx-kiadvány. bemutatják a kiállításon gellért hugó: illusztrációk a tőkéhez című litografált sorozatának csaknem félszáz darabját is./mti/

- 38 -

bb 60. országszerte befejezés előtt a tavasziak vetése, „nagyüzem”, a növényápolásban - teljes erővel dolgoznak az öntözőberendezések - szokatlanul korán kezdődött a primőr-szezon

ö vid cs/sk-lm ká

1968. május 4.

a kisebb esőkkel tarkított, szokatlanul meleg időjárás csaknem mindenütt kedvezően hatott a tavaszi munkákra: a legutóbbi egy hét alatt számos vidéken már letették a tavasziak vetésének gondját, s országszerte befejezés előtt tartanak ezzel a fontos munkával. továbbra is központi probléma a csapadékhiány. a legfrissebb jelentések szerint a szárazon maradt vidékeken sárgulnak és szokatlanul gyorsan kiképződtek a rozskok. az esőt kapott tájakon viszont gyorsan kizöldültek a mezők, a porhanyóssá vált talajokon meggyorsult a növényápolás.

baranya megyében a száraz, meleg április és május eleje rendkívül gyors ütemet diktált a tavaszi munkáknak: a traktorok és a vetőgépek szinte megszakítás nélkül dolgozhattak. ennek köszönhető, hogy valamennyi tavaszi munkával optimális időben végeztek. százhuszezer holdnyi területen az utóbbi napokban fejezték be a kukorica vetését. cukorrépából, napraforgóból, burgonyából és kukoricából egyaránt többet vetettek a tervezettnél, nehogy a szárazság miatt csökkenjen a termőterület. győr-sopron megyében ugyancsak befejezés előtt tartanak a tavasziak vetésével, a cukorrépat számos vidéken újravetették. tolna megyében 7000 holddal több kukoricát, s csaknem 1000 holddal több burgonyát vetettek, mint a múlt év hasonló időszakában.

a legutóbbi héten is szárazon maradt közép-tisza vidéken az árterületek kivételével mindenütt befejezték a kukoricavetést, a 13 000 holdas rizsvetési előirányzatból 12 000 holdat máris teljesítettek. somogyban csaknem 8000 hold cukorrépa földet kellett újra vetni, a burgonyaültetést csaknem mindenütt befejezték, a kukoricavetést 80 000 holdon végezték el. vöröshere- és lucerna-maggal több mint 20 000 holdat vetettek be. a kőrösök vidékén a hét végén letették a tavaszi vetés gondját minden gazdaságban, s az erőket az ápolási munkákra csoportosították át. a nyírség homokbuckás vidékein a határszemle bizottságok véleménye szerint a gabonák jól telettek, erőteljesebb szárat hajtottak, s jobb termést ígérnek, mint a múlt esztendőben. a duna-tisza közti homokvidékeken viszont erősen megsínylettek az aszályt a kenyérgabonák: az aljlevelek többhelyütt elsárgultak, a rozskok egyrésze idő előtt kiképződött.

/folyt.köv./

15.25/lm

-39-

bb 60. / országszerte ... 1. folyt/-ju

az elmúlt napok kisebb esőtől felfrissült győr-sopron megyei földeken benépesültek a cukorrépatáblák: az asszonyok ezrei sarabolják a firssen kelt ipari növényt. a baranyai mezők színe is „zöldre váltott”, a kisebb esők nyomán meggyeserte megkezdődött a tavaszi „kapa-nagyüzem”, a cukorrépa első sarabolását csaknem mindenütt befejezték, s a bírágok az egyelésre álltak rá. ugyancsak nagy erővel gyomtalanítják a napraforgó- és burgonyatáblákat. somogyban szerte sorol már a korai illtetésű burgonya. a békés megyei földeken a hét végén körülbelül huszszezren irtották a gyomot a vöröshagyma, cukorrépa, a círok és egyéb kapásnövények talajából. a 8000 holdas makói hagymatermő körzetben már másodszer gyomtalanítják a földeket. ez a szárazságtűrő fűszernövény az egész táj körzetben jól fejlődik. bács-kiskun megyében több mint 4000 holdon elvirágoztak a borsóültetvények, s néhány nap múlva kezdik a szedést. a tervek szerint az idényben több mint 100 vagon zöldborsó kerül a fővárosi piacokra, de nagy mennyiség jut a hűtőházakba, konzervgyárakba is. a korai burgonyatermő körzetekben kitünően fejlődnek a gumók, előreláthatólag május közepén megérkezik a piacokra az első szállítmány. a duna-menti falvakból hajóval hozzák a fővárosba a friss csemegét.

csaknem az egész országban teljes kapacitással dolgoznak a vízkiemelő berendezések és az öntözőtelepek, csongrádban a tiszta gyorsan változó vízállása miatt a termelőüzemek öntözőbrigádjainak gyakran kell változtatniuk a szivattyúállásokat. ennek ellenére idejében sikerült eljuttatni a rizs földekre az árasztóvizet. békés megyében az idén fele annyi csapadék sem hullott, mint szokott. jelenleg 200 öntözőberendezés öntja szüntelenül a mesterséges csapadékot, s naponta több százezer köbméternyi vizet juttatnak az eltikkadt növényzetre. hajdu-biharban még egyetlen évben sem jutott el akkora területre az öntözővíz, mint az idén. a közép-tiszavidéki vízügyi igazgatóság vízkivételi művei éjjel-nappal ontják a vizet a csatornákba. az utóbbi napokban 10.000 hold rizsvetés elárasztásával is végezték. a mesterséges csapadékkal eddig ellátott terület meghaladta a 20.000 holdat.

a mecsek-duna-dráva közti „primőr-országban”, a kertészkedő gazdaságok örülnek a száraz, meleg időjárásnak, amely legalább 10 napos előnyhöz juttatta őket, az érés meggyorsulása révén. az utóbbi napokban lehullott kisebb esők nyomán gyorsan „hiznak”, a primőrök. a mohács-környéki kelkáposztát két hét óta, a síklós környéki zöldborsót egy hete szedik rendszeresen, s a jelek szerint május közepén piacra kerül a dráva-menti uborkonya is. /mti/

15.35/Lm

le

- 40 -

bb 59. somoskői gábornak

gk-Lm zs

1968. május 4.

a szot titkárnak vezetésével szombaton küldöttség utazott a német demokratikus köztársaságba a szabad német szakszervezetek szövetsége /fdgb/ 7. kongresszusára. a küldöttséget a ferihegyi repülőtéren gát lászló, a szot titkára bucsuztatta. /mti/

--

bb 61. varrást helyettesítő „szövetbarát”, ragasztóanyag a sebészeti műtéteknél - külföldi orvosok beszámolója a veszprémi sebészkonferencián

a vid-fm/tné-Lm ká

1968. május 4.

a magyar sebész társaság nyugat-dunántuli csoportja szombaton veszprémben symposiont és kerekasztal-konferenciát rendezett, amelyen több külföldi professzoron kívül részt vettek az ország legkiválóbb sebészorvosai. a „ragasztóanyagok a sebészetben”, című előadását bernd braun nsz-beli professzor tartotta, akinek eredményes kísérletei európaszerte ismereteseek.

a mélyreható sebéknél műtéttel járó varrással - az eddigi módszerek szerint - sok káros idegen anyagot juttattak a szervezetbe. az orvostudománynak régi törekvése, hogy kellemetlen utóhatást keltő idegen anyagok nélkül, a varrásnál sokkal jobb és gyorsabb összetapadást előidéző ragasztóanyagot kísérletezzen ki. az első mintákat a konferencia előtt már elküldték a veszprémi és a debreceni szakembereknek. a magyar sebész-orvosok egyöntetűen nagyra értékelték az eddigi tapasztalatokat. a gyorsan párolgó oldatok nem testidegenek, felszívódnak és gyors, tökéletes tapadást eredményeznek.

az előadásokat, a külföldi professzorok beszámolóit, valamint a hazai sebészorvosok tapasztalatairól szóló tájékoztatókat délután kerekasztal-konferencián vitatták meg. /mti/

--

15.40/Lm

le

-41-

bb 60. kétszázötven éves kenderk, abroszok a békéscsabai szőttek-kiállításra

vid fm/tné-ju ká bs

1968. május 4.

a fennállításának 250. évfordulóját ünneplő békéscsabán szombaton jubileumi szőttek-kiállítás nyílt. a városi nőtanács rendezésében, a vi. kerületi pártház nagytermében helyezték el azokat a családoktól kölcsönkért - szőtteket, amelyek féltve-őrzött kincsnek anyáról leányra szállottak. a „legöregebb”, szőtteket 250 évvel ezelőtt készítettek, a „legfiatalabb”, pedig ötven éve. a különböző családi eseményekre sajátos díszítési szőtteket készítettek a csabai asszonyok. a gyász-szer-tartás idején használt abroszokat, tükörtakarókat, drapériákat és terítőket például fehér- és fekete-színi csillagmintával, az esküvőre, és egyéb családi ünnepekre használtakat pedig piros színnel, virágokkal és madarakkal díszítették. /mti/

bb 63. megnyílt a mezőkövesdi zsóri gyógyfürdő

a vid kz/sk-ju ká bs

1968. május 4.

szombaton megnyílt a mezőkövesdi zsóri gyógyfürdő, bő- vitve, megszépülve várja a mozgásszervi és reumatikus bántal- makban szenvedő betegeket. medencéi körül csaknem 30 holdas területet parkosítottak. sétautjai mentén több ezer rózsatö- vet ültettek el. három kisebb medencéjét fedetté alakították át, s így ezeket a következőkben már télen-nyáron egyaránt igénybe vehetik a reumások. a fürdő mellett több borsodi vállalat orvo- si rendelőt építtetett. azokat a bányászokat, martinászokat, ol- vasztárokat küldik ide gyógykezelésre, akik munkahelyi ártalom- ként szereztek reumájukat. a fürdő területén a mezőkövesdi és vi- déke fogyasztási szövetkezet hétvégi házakat építtetett. önkö- szolgáló étterem, eszpresszó és fagyaltatózó is nyílt. /mti/

bb 64. „szalonnasütő”, vonat

vid kz/sk-ju ká bs

1968. május 4.

szombaton életbe lépett a nyári menetrend és megindult a forgalom a keletbükki állami erdőgazdaság erdei kisvasutján. a miskolci eszperantó-tér és a bükki örvénykő közötti 28 kilo- méteres szakaszon szombaton és vasárnap közlekedő szerelvényt „szalonnasütő”, vonatnak hívják. /folyt. köv./

15.50/ju

-42-

bb 64. / „szalonnasütő”,...1. folyt/-ju

a panoráma kocsikból összeállított szerelvény a vidék legszebb kirándulóhelyeit érinti. a nyári menetrend életbeléptetésével sűrítették a Lillafüred-garadnai járatot is. a következőkben hét- köznap hat, vasárnap pedig tizenkét vonatpár közlekedik ezen a vonalon. /mti/

..

bb 65. marx károly tanulmányi alapítvány egerben

vid fm/tné-ju ká bs

1968. május 4.

az egeri tanárképző főiskolán szombaton emlékünnepeket ren- deztek marx károly születésének 150. évfordulója alkalmából. az ünnepeken bejelentették, hogy a főiskolai tanács határozata alapján - a jubileum tiszteletére - marx-károly alapítványt léte- sítettek. évenként azok a hallgatók részesülnek díjazásban, akik színvonalas tanulmányi munkájuk mellett a külön meghirdetett pá- lyázatra a legjobb szaktárgyi, illetőleg ideológiai vonatkozású dolgozatot nyújtják be. ezúttal - első alkalommal - rózsá sán- dor matematika-kémia szakos hallgató kapta az első, vasas joachim matematika-műszaki szakos hallgató pedig a második dí- jat. /mti/

..

bb 66. százöt érmes „hullott-trófea”, a gemenci erdőben

vid cs/sk-ju bs

1968. május 4.

a gemenci vadrezervátumban, a keselyűsi vadászhoz előtt, szombaton zárult a hagyományos agancskiállítás: a szarvasbikák idén levetett fejdíszait, az ugynevezett hullott agancsokat rangsorolták. százöt trófea kapott érmet, közülük nyolc érte el az arany-, 27 az ezüst- és 70 a bronzérmes fokozatot. az idei hullott agancsok feltűnően jó minősége azt bizonyítja, hogy a gemenci szarvasállomány ismét erőteljes fejlődésnek indult. a legszebb agancsokat kiválasztják az 1971-ben Magyarországon megrendezésre kerülő vadászati világkiállításra, a többiből a vadgazdaság különféle disztárgyakat készített. -mti/

..

15.55/ju

-43-

bb 67. vigyünk esőköpenyt a vasárnapi kirándulásra

1 tz/gk-lm 1e

1968. május 4.

európában az időjárási helyzet meglehetősen bonyolult. a szárazföld délnyugati, nyugati részeire továbbra is viszonylag nedves, hűvös óceáni levegő hatol be, esőket, helyenként zivatarokat okozva. ugyanakkor a szovjetunió európai területének északi és középső részeire sarki levegő áramlik, s utvonallát a fehér-tenger környékén hózáporok, másutt záporosók jelzik. európa többi területein jobbra derült, csendes, száraz időjárás uralkodik.

skandinávia és a szovjetunió északi területein, sőt az ibériai-félszigeten is 2-3 fokkal alacsonyabb, délkelet-európában, főleg a fekete-tenger és az égei-tenger táján viszont 2-5 fokkal magasabb a hőmérséklet a jogosan várható értéknél. pénteken murmanszkban még a mínusz 1 fok fölé sem emelkedett a hőmérő higanyszála, bukarestben viszont plusz 28 celsius fokot mértek. másutt - nálunk is - nagyjából megfelel a hőmérséklet a május első napjaiban szokásos átlagnak.

hazánkban a hét végén főleg az ország északi felében voltak záporok, sőt egy-két helyen zivatar is végigsöpört. a lehullott csapadék mennyisége azonban sehol sem érte el a hét millimétert. a hőmérséklet általában 19-24 fok között tetőzött, a napi középhőmérséklet pénteken és szombaton egyaránt több mint két fokkal haladta meg a sokévi átlagot. szombaton már délelőtt 11 órakor sokfelé mértek 23 fokot, elsősorban szentgotthárd, keszthely, nagykanizsa és siófok környékén. az ország leghűvösebb tája szombaton délből a főváros volt: mindössze 20 celsius fokig emelkedett a higanyszál.

a meteorológusok vasárnapra változó felhőzetet és helyenként zivatarokat várnak, mérsékelt, időnként élénk déli-délnyugati széllel. strandidőre nem számíthatunk, sőt még a kirándulók is jól teszik, ha esőköpenyt visznek magukkal. kitartó esőzés ugyan aligha lesz, de a záporok valószínűsége meghaladja a -szombatit./mt1/

--

15.45/Lm

- 44 -

de

bb 68. befejeződött az országos történész-vándorgyűlés kecskeméten

a vid-fm/tné-lm bs

1968. május 4.

a magyar történeti társulat kétnapos vándorgyűlése - amelyet előkezes Lajos Kossuth-díjas történész elnöklétével kecskeméten tartottak - szombaton délből befejeződött. több mint hatvan történész, tudományos kutató, történelem-tanár és levéltáros vett részt a konferencia munkájában. ezúttal a magyar mezővárosok kialakulásának és fejlődésének problémáit, sajátosságait vitatták meg történészeink. a történelmi korszakoknak megfelelő sorrendben három tudományos előadás hangzott el. székely György egyetemi tanár mezővárosaink -nak a 17. század végéig elért fejlődését elemezte. rámutatott a középkori magyar mezővárosokra jellemző közös vonásokra, ugyanakkor kimutatta a különbözőségeket, sőt a hasonló cseh és lengyel településekkel szembeni eltéréseket is. szólt a török uralomnak a mezővárosok fejlődésére gyakorolt gátló hatásáról, az alföldi tanyarendszer kialakulásáról. érdekes előadásban számolt be mezővárosaink 18. századbéli helyzetéről Makkai László kandidátus, aki egyebek között kiemelte azt a sajátosságot, hogy az ipar és a kereskedelem fejletlensége ellenére is nagymértékben növekedtek, tovább erősödtek ezek a települések. az alföldi mezővárosok tökéletes fejlődéséről szuhay Miklós kandidátus tartott szintén nagy érdeklődéssel fogadott előadást. a történészek hozzászólásokkal egészítették ki a referátumokat./mt1/

--

bb 69. sárgulási ünnepség székesfehérvárott

vid-fm/tné-lm bs

1968. május 4.

a székesfehérvári felsőfokú mezőgazdasági technikum végzős ballagói szombaton tartották meg hagyományos sárgulási ünnepségüket. a ballagás után felpentlikázott, felvirágozott hintókon járták be a város utcáit, s elbucsuztak diákéveik színhelyétől.

ballagási ünnepséget tartottak a hunyadi mátyás közgazdasági szakközépiskolában is./mt1/

--

16.00/Lm

- 45 -

de

bb 70. verekedők feletti ítélkezett a bíróság

a vid-fm/tné-lm bs

1968. május 4.

sörös üvegekkel „felfegyverkezve”, indultak el balogh sándor, molnár miklós és tóth géza karbidgyári munkások rácz józsef esztergomtábori lakása felé. molnár miklós élettársa ugyanis - aki gyermeket várt - elpanaszolta a három együtt italozó férfinak, hogy testvére, rácz józsef megverte őt. a három barát előbb bedobálta a sörös üvegeket ráczék lakásába, majd erőszakkal behatoltak. rácz józsef és testvére, sándor jogosan védekeztek a betolakodók ellen, később azonban túlléptek a szükséges önvédelem határát. kalapáccsal, bányászfejszével támadtak a magánlaksértőkre. az összecsapásnál molnár miklós súlyos fejsérülést szenvedett és életét csak a gyors orvosi beavatkozás mentette meg. tóth gézát harminc nap alatt gyógyuló sérülések érték, balogh sándor elmenekült.

az esztergomi megyei bíróság rácz józsefet és rácz sándort emberölés kísérletében és súlyos testi sértésben mondotta ki bűnösnek. rácz sándort egy évi és két hónapi, testvérét rácz józsefet - betegségére tekintettel - egy évi szabadságvesztésre ítélte. molnár miklóst háromhónapi, tóth gézát négy hónapi a tíz gyermekes balogh sándort két hónapi szabadságvesztésre ítelték erőszakos magánlaksértésért. molnár miklós büntetését próbaidőre felfüggesztették. a rácz-testvérek enyhítésért felbuzdultak. a többi ítélet jogerős./mti/

bb 72. a 18. heti Lottónyereményjegyzék

hné-lm le

1968. május 4.

a 18. játékhetre beérkezett összesen 5 866 724 darab lottószelvény. öt találatos nincs. négy találatot 59 fogadó ért el, a nyeremény az illeték levonása után 59 662 forint. három találatot 5 160 fogadó ért el, nyereményük 341 forint. a 130 841 két találatos szelvényre egyenként 17 forintot fizetnek./mti/

bb 76. május 16-án jelenik meg először a magyar hírlap

-lm la

1968. május 4.

a hetenként hétszer megjelenő új országos politikai napilap, a magyar hírlap első száma május 16-án, csütörtökön reggel jelenik meg./mti/

30/10

ll

46

bb 71. másfél évi szabadságvesztés garázdaságért

a vid fm/sk-ju bs

1968. május 4.

gyurkovics józsef 47 éves foglalkozás nélküli tatabányai lakost az utóbbi husz évben szinte minden esztendőben elítéltek lopás vagy más - vagyon elleni - büntetés miatt. a munkahelyeit minden ok nélkül változtatgató és közveszélyes munkakerülés miatt szabálysértési eljárás alá vont férfi gyakran ivott és ilyenkor rémületben tartotta környezetét. egyik alkalommal ittasan felzörgette lakásán édesanyját, s amikor az követeléseit nem teljesítette, botrányt rendezett az utcán, kitördelte a kerítést, tárgyakat dobált az udvarba, miközben édesanyját durván szidalmazta. három nap múlva ugyancsak ittasan édesanyja lakásában garázdálkodott. fel akarta dönteni a butorokat, amikor anyja figyelmeztette, úgy megütötte az idős asszonyt, hogy az nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett. azután az utcán egy kerítésből kitört léccel feleségét kezdte ütlegetni, majd egy gyanútlan járókőről után futott és durván szidalmazta. az esztergomi megyei bíróság gyurkovicsot jogerősen másfél évi szabadságvesztésre ítélte és három évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától./mti/

bb 73. a bkv közleményei,

-ju ie bs

1968. május 4.

a budapesti közlekedési vállalat közli, hogy május 6-án üzemkezdettől mintegy három hétig a IV. kerületi mildenberger utcai utjavítás miatt a 30-as és 47-es autóbuszok a pöltenberg utcán és a semmelweis utcán át közlekednek. az utvonaltól való idejére a vállalat új megállóhelyeket létesít a mátyás téren és a semmelweis utca - baross utca kereszteződése előtt. közli továbbá, hogy május 7-10-ig és 13-16-ig a földalatti villamosvasut vonalán vágányfelújítási munkálatokat végeztek. emiatt 22.30 ónától üzemzárásig a földalatti villamosvasut vonalát követő, jelzés nélküli autóbuszokkal tartja fenn a forgalmat./mti/

ll

47

bb 74. malév gépek dubrovníkba

k/hbj-ju te bs

1968. május 4.

május 6-tól újra megindulnak a malév idényjáratai dubrovníkba. a gépek minden hétfőn, csütörtökön és szombaton közlekednek és ugyanaznap térnek vissza bucapestre. a szombati járat zágrábot is érinti. a közvetlen dubrovníki járat repülési ideje összesen két óra husz perc. /mti/

--

bb 75. uttörőavatás a Lenin-szobornál

t vt/j-ju zs bs

1968. május 4.

a vii. kerület hernád utca 3. szám alatti általános iskola hunyadi jános uttörőcsapata - marx károly születésének 150. évfordulója alkalmából - szombaton délután ünnepélyes csapatgyűlést rendezett. a felvonulási téren, a Lenin-szobornál tartott ünnepségen, az 1919-es tanácsköztársaság, az 1944-es ellenállási és partizánmozgalom veteránjai valamint idős internacionalista harcosok jelenlétében, történelmi zászlók előtt az iskola 130 tanulóját avatták kisdobossá, illetve uttörővé.

az ünnepségen átadták a délvietnami nemzeti felszabadítási front képviselőjének, azt a több ezer forintos összeget, amelyet az uttörőcsapat a tranzisztoros-akció keretében gyűjtött össze. /mti/

--

bb 77. hazaérkezett berlinből

hmé-ju la

1968. május 4.

az a szövetség-küldöttség, amely panák lászlónak, a szövetség elnök helyettesének vezetésével részt vett az ndk fogyasztási szövetkezeteinek vi. kongresszusán és tanulmányozta a fogyasztási szövetkezetek tevékenységét. /mti/

--

16.40/ju

el

48-

bb 78. helytörténeti kiállítás, sárréti írók-olvasók találkozója szeghalmon

vid-fm/tné-lm ká

1968. május 4.

az 1. sárréti napok alkalmából szeghalmon helytörténeti kiállítás nyílt a községi tanács nagytermében. bemutatták a sárrét munkásmozgalmi, néprajzi és népművészeti emlékeit. kiállították a sárréti irodalom termékeit, és bemutatkozott alkotásaival papp józsef, a sárrét híres fafaragó művésze is.

ugyancsak szombaton rendezték meg a sárréti helytörténetészek és néprajzosok tanácskozását, valamint a „ki mit tud a sárrétről”, című vetélkedőt. este került sor a sárréti írók-olvasók baráti találkozójára, amelyet „könyvbál”, követett. /mti/

--

bb 79. „sárgulás”, szekszárdon

vid-fm/tné-lm ká

1968. május 4.

a szekszárd-palánki felsőfokú mezőgazdasági technikum ötven végzős hallgatójának hagyományos „sárgulás”, ünnepségét szombaton tartották szekszárdon. a sióparti intézet diákjai délelőtti ünnepélyesen bucsuztak kajmádi tangazdaságuktól, majd husz feldiszitett parádés hintón vonultak végig a város főutcáin a megyei pártbizottság székházához, ahol a megyei pártbizottság, a tanács és a kisz vezetői fogadták a küldöttséget. délután az intézetben mártonfai dénes igazgató bucsuztatta a végzős hallgatókat. este a garay szálló nagytermében rendezett „sárgulás”, bálal zárult az ünnepség. /mti/

--

bb 80. ifjúsági találkozó debrecenben

vid-fm/tné-lm ká

1968. május 4.

a közelgő világifjúsági találkozó alkalmából a kisz központi bizottsága, valamint az expressz ifjúsági és diákutazási iroda rendezésében szombaton debrecenben ifjúsági találkozó kezdődött. budapestről, valamint hajdu-bihar, szabolcs-szatmár, borsod, heves és békés megyéből érkeztek ifjúsági delegációk a kétnapos rendezvényre. a több mint kétszáz vendég megtekintette debrecen nevezetességeit, este pedig a helyi üzemek és intézmények fiataljaival baráti találkozón, ismerkedési estén és vit-bálon vettek részt. /mti/

--

16.52/lm

el

49-

bb 81. a „c„ osztályu magyar táncbajnoksággal és a sonder-
klasse-párok standard táncversenyével folytatódott a savaria
nemzetközi táncverseny és a 6. magyar táncbajnokság

a vid fm/tr-ju la

1968. május 4.

a szombathelyi művelődési és sportházban szombaton folyta-
todott a savaria nemzetközi táncverseny és a hatodik magyar
táncbajnokság, délután került sor a „c„ osztályu ma-
gyar táncbajnokságra, amelyen huszonnyolc pár mérte össze tudá-
sát. a hazai társastánc-élet e jelentős eseményen budapesti,
debreceni, szegedi, kecskeméti, békéscsabai, szentesi, veszrémi,
győri, keszthelyi, békési és szekéscsabai párok mutatkoztak
be szovjet, lengyel, csehszlovák, ndk-beli, osztrák és magyar
táncpedagógusoknak és a közönségnek. ez a csoport biztosítja a
táncos-utánpótlást a „b„ osztályu és a magasabb kategóriába.

a háromnapos rendezvény kiemelkedő száma, a sonderklasse-
párok standard táncversenye este zajlott le. a lengyel, osztrák,
ndk-beli, dániai, francia, finn, svájci, nszk-beli, olasz, an-
gol, szovjet és holland párokon kívül az idén először négy ma-
gyar párosnak is tapsolhatott már ebben a kategóriában a közönség.
a versenyzők bécsikeringőt, tangót, angolkeringőt, slowfoxot
és quicksteppet táncoltak.

vasárnap délután s sonderklasse párok latin-amerikai tánc-
versenyét és a csárdásbajnokság elő- és középdöntőjét bo-
nyolítják le. este nagyszabásu gálaestet rendeznek, s a csárdás-
bajnokság döntőjét láthatja a közönség. a műsorban közreműköd-
nek orosz adél és róna viktór, kossuth-díjas balettművészek,
aradszky lászló és magay klementina táncdalénekesek, valamint a
„vidám fiúk„. /mti/

18.45/ju

ll

-50-

bb 82. időjárásjelentés

tr-lm la

1968. május 4.

a meteorológiai intézet jelenti május 4-én, szombaton
este:

helyenkint záporok, zivatarok

várható időjárás vasárnap estig: változó mennyiségű
felhőzet, helyenkint, főként nyugaton és délen záporokkal,
zivatarokkal. mérsékelt, időnkint élénk, a zivatar idején
átmenetileg megerősödő déli-délnyugati szél. Legmagasabb
nappali hőmérséklet vasárnap 20-25 fok között. /mti/
--

bb 83. sir ronald gould főtitkár vezetésével

tr-ju la

1968. május 4.

szombaton 12 napos látogatásra hazánkba érkezett az angol peda-
gógus szakszervezet delegációja. a küldöttséget a repülőtéren
péter ernő, a pedagógusok szakszervezetének főtitkára fogadta.
itt tartózkodásuk során oktatási intézményeket látogatnak
budapesten és vidéken, tájékozódnak a magyar oktatási rendszer
ről és a szakszervezet tevékenységéről. /mti/
--

19.05/ju

ll

50-

-Vége-

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 358-600

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.
m t i b e l f ö l d i h i r e k

1968. május 5.

bb.1. kodály-émlékplakett a pataji muzeumban

a/vdi/fm/tné/a/ta

1968. május 5.

bács-kiskun megye egyik legnagyobb és legmodernebb községi művelődési házának alapkövét kodály zoltán helyezte el dunapatajon, s az intézményt szintén ő avatta fel 1966-ban. ez volt nagy zeneszerzőnk egyik utolsó nyilvános szereplése. az eseményt bartha tajos, dunapataji születésű, budapesten élő neves ötvösmester nagyméretű plaketten örökítette meg. a műalkotáson kodály bronzportréja alatt a művelődési otthon homlokzatának kicsinyített mása látható, felül pedig a zeneszerző dunapataji beszédéből vett idézet olvasható. az értékes kodály-émlékplakett nemrégén a község birtokába került, s azt most a pataji muzeumban őrzik./mti/

bb.2. 1734-ből és 1787-ből származó bibliák a szombathelyi antikváriumban

a/vid/fm/tné/a/ta

1968. május 5.

a szombathelyi antikváriumba került egy 18. századi biblia, amelyről a szakemberek megállapították: a réznyomatokkal ékesített gótbetűs könyvet 1787-ben jelentették meg német nyelvterületen, kiadója christowh deget. a bibliát a berzsenyi daniel megyei könyvtár vásárolja meg gyűjteménye számára.

a szakértők a régi könyvek vizsgálata közben ráakadtak egy még régebbi bibliára is. ez 1734-ből származik, díszes kapcsos kötést nyugat-magyarországon készítették. kötése azonban nem egyidős nyomtatásával, hanem későbbi munka. a belső borítón ugynevezett, kínaias stílusú, díszítés látható. a szakértők véleménye szerint a 19. század elején készült a borító. az utóbbi biblia a savaria muzeum tulajdonába került./mti/

9.40/a

109